RADIO FREE EUROPE
EAST EUROPE RESEARCH & ANALYSIS

CZECHOSLOVAK UNIT

PREHĽAD TLAČE

Číslo: 325 (XI.) Dátum: 1.11.1968

OBSAH

KULTÚRNY ŽIVOT - 21. AUGUSTA 1968 str. 2

ČESKOSLOVENSKÝ ŠPORT - 23. AUGUSTA 1968 - MIMORIADNE VYDANIE str. 10

VEČERNÍK - 26. AUGUSTA 1968 str. 17

SMENA - 26. AUGUSTA 1968 - MIMORIADNE VYDANIE str. 28

SMENA - 27. AUGUSTA 1968 - MIMORIADNE VYDANIE str. 36

KULTÚRNY ŽIVOT

21. augusta 1968

KULTÚRNY ŽIVOT - 21. AUGUSTA 1968

Dvoustránkové vydání na jednom listu v obvyklém novinovém formátu.

Strana první:

Dvíhame hlas za suverenitu

Prvý raz po vyše dvadsaťročnom jestvovaní v stredu 21. augusta 1968 Kultúrny život nevyjde.

Vychádzal v časoch najtemnejších, vychádzal napriek cenzúre, zásahom vyšších miest. To, čo sa odohralo v noci na dnes, to, na čo nikto nenachádza slov, zabránilo nám pokračovať v dlhoročnej práci. Prestali sme žiť v suverénnom samostatnom štáte, nech už pod kýmkoľvek, ale v štáte našom. Sme okupovaní, sme obsadení, naše slovo, myseľ zatienili tanky, guľomety, mínomety, rakety. Vyzývajú nás zachovať pokoj; prišli sme však o suverenitu, o armádu, o štát. — nič iné než náš pokoj nemáme. Zatiaľ. Dajme však najavo svoj názor na akt, ktorý v našej histórii nemá obdobu. Rozprávajme sa, pozdravujme sa, podporujme tých, ktorí nám pomáhali v obrodnom procese, ktorých si vážime; nezabúdajme, že sme sa slobodní narodili a slobodní musíme žiť!

Žiadame okamžite zvolať mimoriadny zjazd KSČS, žiadame odchod vojsk Varšavskej zmluvy. Bezvýhradne podporujeme prezidenta Ludvíka Svobodu, hlavu nášho štátu, prvého tajomníka ÚV KSČS Alexandra Dubčeka, predsedu Národného zhromaždenia Josefa Smrkovského, predsedu vlády Oldřicha Černíka — všetkých, ktorí pomáhali pripravovať humanistickú spoločnosť v demokratickom socialistickom Československu!

Pripájame sa k celému nášmu ľudu, ktorý v týchto ťažkých chvíľach, jednoznačne manifestoval svoju vôľu pokračovať v začatej ceste a nie je ochotný vrátiť sa späť.

Vyzývame všetkých občanov, aby neuznávali a nepodporovali nijakú vládu, ktorá by bola vytvorená na základe tohoto nezákonného aktu a ktorá by s ním súhlasila.

Redaktori KŽ a okruh spolupracovníkov

Nemôžeme inak!

Vyzývame vás, občania! Stojte v tejto chvíli neochvejne za výzvou Predsedníctva ÚV KSČS, za prezidentom ČSSR L. Svobodom a za vedením strany na čele s A. Dubčekom, za našou legálnou vládou. Rozhorčene odmietame okupáciu našej socialistickej vlasti spojeneckými vojskami. Svoboda, Dubček, Smrkovský, Černík, zostaňte verní svojmu sľubu, naše národy zostanú verné vám.

Podpísaní:

Miroslav Válek
Peter Karvaš
Jozef Bžoch
Vincent Šabík
Peter Hrivnák
Ján Buzássy
Ondrej Marušiak
Libor Knězek
Andrej Očenáš
Ján Majerník
Vladimír Dudáš
Dušan Pokorný
Roman Kaliský
Martin Bútora
Ladislav Mňačko
Jozef Bob
Ivan Štrpka
Ivan Hojný
Rudolf Hassmann
Naďa Alexyová
Nasír Ahmed Zoberi
Martin Gregor
Ladislav Chudík
Mária Kráľovičová
Eva Kristínová
Ivan Thurzo

Jolana Rybárová	František Dibarbora
Elena Kytková	Ctibor Filčík
Vladimír Mináč	Vladimír Durdík
Vojtech Mihálik	M. M. Dedinský
Peter Repka	Michal Gáfrik
Dušan Kužel	Adela Štrpková
Ladislav Novomeský	Mikuláš Huba
Viktor Kochol	Marián Vanek
Stanislav Šmatlák	Veronika Vrbková
Ladislav Luknár	Stanislav Vrbka
Ján Štrasser	Ján Kalina
Ondrej Sliacky	Juraj Jakubisko
Pavol Horov	Nely Štúrová
Pavol Števček	Gizela Mačugová
Ladislav Holdoš	Jaroslav Blaho
Juraj Špitzer	Andrej Mráz
Alexander Matuška	Oľga Chudovská
Vladimír Andráš	Terézia Chudovská
Ladislav Ťažký	Hana Sedlářová
Dominik Tatarka	Táňa Jaglová
Jaroslava Blažková	Ján Kákoš
Ivan Teren	Dušan Zimen
Štefan Žáry	Ján Slivko
Agneša Kalinová	Emil Knieža
Rudolf Olšinský	Elena Chmelová
Michal Nadubinský	Fedor Ballo

V tejto osudovej chvíli spolu s celým naším ľudom vyjadrujeme dôveru pojanuárovému vedeniu nášho štátu a našej strany. Naša ľudská dôstojnosť nám prikazuje stáť na stanovisku suverenity štátu a neustúpiť zo započatej cesty demokratizačného procesu.

Vydavateľstvo Slovenský spisovateľ

Krásne výročie

Krásne výročie Slovenského národného povstania nám prišli pripraviť naši spojenci na čele „so slávnym, bratským a nepremožiteľným" Sovietskym zväzom. Naši dovčerajší spojenci. V týchto hodinách chladnokrvní okupanti jednej z „bratských krajín".

Dnes som z podstavca detronizovanej sochy Jozefa Visárionoviča Stalina počul opäť spievať mládež známu slovenskú pesničku Slovenské maničky, pekných synov máte... Spievali sme ju v dňoch nášho povstania proti

Strana druhá:

okupantom, ktorých farba bola hnedá". Naučil som túto pieseň spolu s kamarátmi spievať aj niekoľkých Rusov a Ukrajincov. Naučili sme ich aj iné, napríklad, že kto má na dedine murovaný domec, nie je buržuj. Oni nás zato naučili zaobchádzať s ruským automatom a všeličo iné.

To nie je sentimentálna „spomienka, ani útosť, že medzi „bojovými druhmi prišlo k nedorozumeniu". To je posledné a definitívne vytriezvenie z akejkoľvek sentimentality.

Popod obloky redakcie Kultúrneho života hučia sovietske tanky. Útecha, že vlády a národy, ktoré ich proti nám poslali, sa raz budú za svoj čin hanbiť a možno aj zodpovedať, je v tejto chvíli, žiaľ, veľmi slabou útechou.

Postavili sme im Slavín, vlastný pamätník, pamätník Slovenského národného povstania sme si nedokázali postaviť dodnes. Tak nám treba. No od žuly tvrdší pamätník si oni v týchto hodinách stavajú v našich dušiach a mysliach. „So Sovietskym zväzom na večné časy!"

Neviem, kedy odídu a ako odídu. Ale raz odídu. Ak sa dožijem toho dňa, budem môcť začať znova písať.

ROMAN KALISKÝ

Noc najtmavšia

Šiel som spať ako slobodný človek v slobodnom štáte — zobudil som sa v štáte, ktorý prestal byť štátom v pravom slova zmysle: v krajine, kde sa prevážajú cudzie tanky, kde cudzí vojaci strieľajú pre výstrahu, kde sa ničia mosty, rozbíjajú vozovky. Stal som sa príslušníkom národov, proti ktorým tí, čo sme ich roky nazývali priateľmi; pre ktorých sme podstúpili neľahké obete — urobili kárnu akciu. Sme národmi podozrivých ľudí, národmi, ktorým zbraňou treba ukazovať správnu socialistickú cestu.

Priatelia k nám prišli v noci. V čase, keď poriadni ľudia spia, aby sa pripravili na dennodennú prácu. Okrem zbraní priviezli k nám aj argumenty — vytlačené na letákoch ruštinou či zlou slovenčinou, nabité do hláv vojačikov kdesi od Uralu, z Ukrajiny či Sibíri. „Prišli sme vám pomôcť," povedal mladý nadporučík. Pomohli nám. Zatarasili cesty, v mnohých fabrikách sa zastavila práca, obchody sú prázdne, odmlčali sa vysielačky, televízia, nevieme ako chodia vlaky, obávame sa o životy a jestvovanie mnohých.

Pod oblokmi hučia tanky.

Nezažili sme, a máloktorý národ zažil to, čo nám priniesla noc zo včerajška na dnešok. My, čo sme celé roky žili v srdci Európy, ocitli sme sa kdesi v najtmavšej Afrike či Ázii. Nevieme, čo prinesú najbližšie hodiny, noc, najbližšie dni. Roky sme si platili armádu — nemáme armády, roky sme budovali štát — ocitol sa pod pásmi tankov. Roky však sme sa učili, roky sme do seba vstrebávali všetko najlepšie, čo svet vydobyl, získal. Rozum sme nestratili. Nestratili sme česť. A nestratili sme zmysel pre slobodu. Jediné zbrane, ktorými ešte môžme bojovať.

Buďme predovšetkým jednotní. Rozvážni. Bdelí. Nech okupanti nenájdu provokatérov, ale ani kolaborantov.

RUDOLF OLŠINSKÝ

GENERÁLNY KONZULÁT ZVÄZU SOVIETSKYCH SOCIALISTICKÝCH REPUBLÍK
GENERÁLNY KONZULÁT POĽSKEJ ĽUDOVEJ REPUBLIKY
GENERÁLNY KONZULÁT BULHARSKEJ ĽUDOVEJ REPUBLIKY
GENERÁLNY KONZULÁT MAĎARSKEJ ĽUDOVEJ REPUBLIKY

Výbor Zväzu slovenských spisovateľov a Predsedníctvo Zväzu slovenských spisovateľov ako aj Zväz slovenských skladateľov ostro protestuje proti najhrubšiemu porušeniu suverenity tohto štátu. Vy, predstavitelia socialistických krajín u nás dobre viete, že nebolo príčiny zasiahnuť takýmto spôsobom. Vyzývame vás, aby ste Ústredným výborom vašich strán odovzdali náš protest a naliehavú žiadosť ihneď odvolať okupačné vojská krajín Varšavskej zmluvy. Ak je vám vec komunizmu a socializmu svätá, odovzdáte tento náš odkaz, ktorý je súčasne odkazom československého ľudu najvyšším predstaviteľom vašich strán.

Zväz slovenských spisovateľov
Zväz slovenských skladateľov
Zväz slov. divadelných umelcov

Predsedníctvo Vysokoškolského výboru KSS v Bratislave prijalo jednomyseľne toto stanovisko:

Predsedníctvo VV KSS v Bratislave v týchto osudných chvíľach našich národov vyhlasuje v mene všetkých členov strany a ostatných pracovníkov a študentov vysokých škôl, že plne podporuje vyhlásenie Predsedníctva ÚV KSČS na čele so súdruhom Dubčekom, podporuje zo všetkých síl jedinú legálnu, ústavnú vládu na čele so s. Černíkom, prezidentom s. Svobodom a Národné zhromaždenie na čele so s. Smrkovským.

Odsudzujeme okupáciu našej vlasti cudzími vojskami, ktorá je v ostrom rozpore so zásadami proletárskeho internacionalizmu a medzinárodného práva. Zotrváme na zásadách demokratického socializmu, ktorý sme nastúpili v januári t. r. Vyzývame vysokoškolskú verejnosť, aby zachovala pevnú rozhodnosť, rozvážnosť a riadila sa jedine pokynmi legálneho straníckeho a štátneho vedenia.

Predsedníctvo
Vysokoškolského výboru KSS

Predsedníctvo Zväzu slovenských novinárov, ktoré sa zišlo na mimoriadnej schôdzi v prvý deň okupácie našej vlasti armádami štátov Varšavskej zmluvy, obracia sa na všetkých novinárov:

Stojme jednotne za Ústredným výborom KSČS na čele s Alexandrom Dubčekom, za naším prezidentom generálom Ludvíkom Svobodom, za Národným zhromaždením a vládou republiky, ktorí sú jedinými legálnymi reprezentantmi nášho štátu! Sľúbme si všetci v tejto chvíli, že ani svoje duševné schopnosti, ani všetky prostriedky, ktorými v redakciách novín, rozhlasu a televízie disponujeme, neprepožičiame nikomu inému, len legálnym predstaviteľom Československej socialistickej republiky, odhodlaným ubrániť suverenitu našej vlasti. Obraciame sa taktiež na našich spolupracovníkov v tlačiarňach a v technických zariadeniach rozhlasu a televízie, aby postupovali solidárne s nami a odmietli zverejniť čokoľvek, čo by bolo v rozpore so slobodou našich národov, s nedotknuteľnosťou nášho štátu. Žiadame prezidenta republiky generála Svobodu, predsedníctvo ÚV KSČS, parlament a vládu republiky, aby rozhodným postojom a energickým konaním vo chvíli, keď sa na nich díva všetok náš ľud a celá demokratická svetová verejnosť, využili všetky prostriedky, ktoré im stoja k dispozícii, na obnovenie nezávislosti Československej socialistickej republiky, ktorá je nemysliteľná v podmienkach akejkoľvek okupácie.

* * *

Pracovníci Ústavu slovenskej literatúry SAV na mimoriadnej verejnej straníckej schôdzi 21. augusta 1968 sa uznášajú na tomto postoji k osudovej situácii ČSSR, socializmu a našich národov:

1. Dôrazne a rozhorčene odsudzujeme okupáciu Československa spojeneckými vojskami, toto vierolomné narušenie našej štátnej suverenity.

2. Odmietame akokoľvek podporovať a spolupracovať s okupačnou mocnosťou a s každou stranícką alebo vládnou reprezentáciou, ktorá nevzišla z vôle ľudu, z demokratických a slobodných volieb.

3. Plne a všestranne podporujeme prezidenta republiky Ludvíka Svobodu, Dubčekovo vedenie KSČS, Černíkovu vládu a všetky ostatné legálne orgány štátnej moci.

Vyzývame k uvedomelému plneniu úloh a povinností, ktoré vyplynú z pokynov jediných našich legálnych predstaviteľov.

Pracovníci
Ústavu slovenskej literatúry SAV

Členovia a pracovníci Slovenského národného divadla nastúpili v týchto dňoch do novej sezóny. Dnešné ráno nás konfrontuje s drámou, akú sme na našich javiskách ešte nevideli. Bez pátosu, ale s vrúcnou zaujatosťou a triezvou mysľou obraciame sa na ľud nášho štátu, aby spokojnou a vecnou dôstojnosťou vyjadril podporu legálnym predstaviteľom našej vlády. Dávame svoje hlasy Dubčekovi, Svobodovi, Černíkovi, Smrkovskému, aby sme s čistou tvárou a nepoškvrneným svedomím obstáli v tejto historickej chvíli. Obraciame sa na naše obecenstvo, filmových divákov, poslucháčov rozhlasu a televízie, aby zachovali pokoj, rozvahu. Nemáme nič na obranu, okrem nášho čistého štítu, ktorým musíme ochrániť našu cestu k demokratickému socializmu. Najmä naliehavo prosíme našu mládež, aby sa nedala vyprovokovať k nerozvážnym činom, ktoré by mohli mať nedozierne následky. Nech žije Dubčekova a Svobodova Československá socialistická federatívna republika.

V Bratislave 21. augusta 1968.

Umelci a pracovníci
Slovenského národného divadla

Kde domov můj,
kde domov můj?
Voda hučí po lučinách,
bory šumí po skalinách,
v sadě skví se jara květ,
zemský ráj to na pohled!
A to je tá krásná země,
země česká, domov můj,
země česká, domov můj!

Nad Tatrou sa blýska,
hromy divo bijú,
Nad Tatrou sa blýska
hromy divo bijú,
zastavme sa, bratia,
veď sa ony stratia,
Slováci ožijú.

MIMORIADNE VYDANIE

BRATISLAVA, piatok 23. VIII. 1968

ČESKOSLOVENSKÝ SPORT (BRATISLAVA) 23. SRPNA 1968 – MIMORIADNE VYDANIE

Dvoustránkové vydání na jednom listu v obvyklém novinovém formátu.

Strana první:

V záhlaví dvě fotografie s tímto podtextem:

1) Studené železo na našej ulici
2) Teplé srdce Igorovi Nettovi na našom štadióne

A dále tyto články:

Športoví priatelia,

v dňoch, v ktorých vaše vojenské jednotky bez súhlasu našich legálnych politických, vládnych a vojenských predstaviteľov prekročili naše hranice a v rozpore so základnými normami medzinárodného práva okupovali našu vlasť, obraciame sa na vás so žiadosťou o pochopenie a o pomoc.

Odvolávame sa pritom na množstvo krásnych, tradičných priateľských stretnutí družieb a zväzov, ktoré vyplynuli z našej internacionálnej spolupatričnosti a udržujú sa už po celé desaťročia na princípoch príbuzných politických, spoločenských a telovýchovných systémov našich krajín.

Neželáme si násilné pretrhanie týchto zväzkov!

Všetkým športovcom,

telovýchovným organizáciám a kolektívom v ZSSR, NDR, Poľsku, Maďarsku a Bulharsku!

Ubezpečujeme vás, že nesłýchaný, násilný postup medzi socialistickými krajinami, ku ktorému z vašej strany došlo, je založený na zlej informovanosti, na nepochopení, na špatnom odhadnutí politickej situácie u nás. Každý z vás sa môže presvedčiť o tom, že naša špecifická cesta k ďalším, novším formám socializmu spočíva na spontánnom súhlase naprostej väčšiny nášho ľudu a jeho legálne zvolenými politickými a vládnymi predstaviteľmi, s prezidentom republiky Svobodom, predsedom vlády Černíkom, predsedom Národného zhromaždenia Smrkovským a vedúcim tajomníkom KSČS Dubčekom v čele. Naša strana a vláda má plnú dôveru ľudu, je schopná sama riešiť naše vnútorné záležitosti bez cudzej intervencie, akokoľvek zdôvodňovanej nebezpečenstvom kontrarevolúcie.

Nedopustite preto, aby tento tragický čin, ktorý ohrozuje iba naše priateľské športové styky, aby vzťahy našich krajín a medzinárodné robotnícke a komunistické hnutie v samých jeho základoch — ďalej pokračoval a prehlboval sa.

Pôsobte aktívne na svojich straníckych a vládnych predstaviteľov, aby okamžite zastavili vojenskú okupáciu Československa, rešpektovali jeho štátnu suverenitu a postupovali v duchu medzinárodného práva, spojeneckých zmlúv a prednedávnom uzavretých dohôd v Čiernej nad Tisou a v Bratislave.

Slovenský výbor ČSZTV

Ozaj, prečo nie vrany?

Šafárikovo námestie týchto rušných dní je plné ľudí. Tlačenica, stopy po tankových pásoch, demolovaná búdka regulovčíka. Pred portálom Univerzity Komenského vzrušené skupinky mladých ľudí; jedni rozdávajú letáky s výzvou, aby sa ľudia správali rozumne, iní ich čítajú a potom konajú — po svojom.

V stredu tam prišlo k tragickej udalosti a o deň neskôr tam už bol improvizovaný hrob, symbolizovaný niekoľkými tehlami. Na tehlách sú nahádzané kytice kvetov a hori niekoľko sviečok. Všetko je ohradené niekoľkými doskami, uprostred miniatúrneho cintorínčeka je kríž a, prirodzene, nechýba niekoľko plagátov s heslami týchto dní.

Čudne to všetko pripomína sviatok dušičiek. Hoci je augustový, jednako pochmúrny, zlovestný deň.

Ešte pochmúrnejšie staccato guľometných a samopalových sálv zvukove dokresľuje clivotu cintorínčeka. A nad hrobom trepocú krídlami vyplašené holuby. Ozaj, prečo nie vrany? Akosi lepšie by sa hodili k nálade toho miesta.

Vyhasli tam tri ľudské životy. Ich sviece búrlivo plápolali a — zrazu príde ustarostenej mamke strohý oznam: Vaša sedemnásťročná dcéra... a niekoľko nešikovných viet, ktoré majú zmierniť smútok, čo sa do bytu, ba ani do celého sveta nevmestí.

Ktovie, možno jej otec kedysi bojoval po boku otca onoho muža so samopalom, ktorý teraz „konal svoju povinnosť".

Boli traja a svoje životy skončili pri múroch starej slávnej univerzity. Niekto si hádam povie, že ich smrť má svoj zmysel, že je to nemý protest. Dajme tomu! Lenže len v horúcich mladíckych a nerozvážnych hlavách môže skrsnúť naivný plán hádzať po tankoch kamene. Čo výziev sme už počuli od predstaviteľov, ktorým verime, aby sme — a najmä mladí ľudia — neprovokovali. Mladým to však nedá, nevedia prestať.

Dávid si kedysi mohol dovoliť ísť na obra Goliáša kameňom, lenže obor je obor, nemal na sebe desaťcentimetrový pancier.

A v zmysle týchto dní si môžeme prispôsobiť aj jedno staré príslovie: „Kameňom pancier neprebiješ!"

Ale aj na pancier platí najtvrdšia valuta sveta: hrdé, nepokoriteľné srdce.

V hlbokom žiali a s veľkým pohnutím oznamujeme, že náš dlhoročný pracovník a známy športový novinár, redaktor Československého športu

Karol WEISS

narodený 9. V. 1914 v Paludzi, náhle zomrel 21. augusta 1968 pri výkone svojich novinárskych povinností vo veku 54 rokov.

Naša redakcia a vydavateľstvo stráca v ňom obetavého spolupracovníka, nadšeného a významného priekopníka a publicistu československej telesnej výchovy a športu.

Smútočná rozlúčka bude v piatok 23. augusta 1968 o 15.00 hod. na cintoríne v Slávičom údolí.

Jeho pamiatku si navždy zachováme vo svojich srdciach.

Pracovníci Čs. športu a Vydavateľstva Šport, Bratislava

Výzva športovcom

V týchto vážnych chvíľach nie je ľahko ani nám športovcom a všetkým mladým. Najmä preto, že našim živlom sú športoviská — ihriská, telocvične, plavárne. Vyzývame preto všetkých športovcov a mladých ľudí k pokoju a rozvahe. To nech je našim heslom týchto dní. Vydržme a vytrvajme, nerobme nepremyslené činy, ktoré by mohli mať tragické následky. Zostaňme pri našich športových povinnostiach, pokiaľ je to v našich možnostiach, pri poctivom tréningu. Musíme veriť, že budeme aj naďalej bojovať — na ihriskách, v športovom zápolení, pre potechu seba i tých, ktorí sa chodia na nás pozerať. Zachovajme si v týchto dňoch rozvahu, ale aj zmysel pre hrdosť, pre česť človeka-športovca!

Hádzanári ČH Bratislava

PREČO?!

Ako sme sa tešili na futbalovú stredu 21. augusta 1968... Bratislava mala byť miestom zápasov Československého pohára, Trnava, sídlo majstra republiky, s veľkým očakávaním privítalo futbalistov Crvenej zvezdy na veľké finále.

Športový život sa rozbiehal naplno, mali byť plné trávniky, bazény, atletické dráhy, telocvične, mládež si mala vybíjať energiu tam, kde je jej poslaním strácať mladé sily, aby sa zoceľovala získaním nových.

Zrazu, nečakane, namiesto stretnutia sa mládeže na ihrisku, došlo k niečomu, čo ako športovci nemôžeme chápať.

S napätím sme sledovali svetoznáme súboje našich a sovietskych športovcov. Tešili sme sa, keď vyhral Emil Zátopek nad Vladimírom Kucom, ktorého sme ešte nedávno vítali na stretnutí mládeže v Nitre a dali sme mu aj slovo v našom časopise. A rovnako radi sme uvítali každý svetový rekord Kuca. Boj našej Čáslavskej s Kučinskou v nás zadržiaval dych, obdivovali sme skúsenosť našej gymnastky i mladícku radosť a temperament jej súperky. Bratislava tlieskala Protopopovcom, hoci suverénne porážali aj naše krasokorčuliarske dvojice, a pamätám sa, ako sme v Cortine d'Ampezzo zo všetkých síl kričali v súboji Kanada—SSSR „šajbu-šajbu!"

Vôbec nás nemrzela prevaha sovietskych vzpieračov, obdivovali sme legendárneho Jurija Vlasova, mali úctu k sile zápasníkov, päsťiarov a hoci v tomto športovom odvetví sme neboli vyrovnanými partnermi, predsa sme im tlieskali.

Oj, ako rád spomína náš výborný brankár Imrich Stacho na Leva Jašina i Lev Jašin na Imricha Stachu. „Dobre sme si rozumeli", povedal mi Jašin v Belehrade po zápase v drese Európy.

Ešte aj, toľ, nedávno sme v Moskve spolu popíjali vodku s predstaviteľmi sovietskeho futbalu, rozprávali si vtipy a potom sa stretli v tuhom zápolení v Lužnikách.

Dobre bolo posedieť aj so športovcami Poľska, Maďarska, Bulharska, ako dlho sa nás pýtali funkcionári športu v NDR na naše tréningové metódy a vysvetľovali sme im to trpezlivo, ochotne. Keď k nám prichádzali zranení športovci našich susedov, vadili sme ich k nášmu známemu lekárovi MUDr. Binovskému a po jeho zákroku si sovietska parašutistka vyskákala striebornú medailu na majstrovstvách sveta vo Vajnoroch, keď sa zdalo, že vôbec nebude môcť reprezentovať svoju vlasť.

Nuž aj na takomto poli sa stretávala naša športujúca mládež, stretávala sa rada, s nadšením, v zdravom súboji, ochotná pomáhať si, vážiac si jedna druhú, rešpektujúc, chápajúc snahu byť prvým v cieli.

Aj my, v redakcii, sme sa tešili. Nebolo medzi nami sváru, medzi športovými novinármi, či sme sa stretli v Sovietskom sporte v Moskve, v Népsporte v Budapešti, v Narodnom sporte v Sofii, v berlínskom Sport. Echu alebo v priateľskom kruhu kolegov z Przegladu Sportowého vo Varšave. Spolupracovali sme vzájomne, vychádzajúc si v ústrety na báze priateľstva, bez vypočítavosti, bez západniarskej konkurenčnosti a finančných výhrad.

A teraz sme tu, športový život sa zastavil a s nepochopením sledujeme udalosti, ktoré privolala noc z 20. na 21. augusta 1968...

Ako športoví novinári máme svoje prekrásne poslanie, azda najkrajšie zo všetkých novinárov, lebo telesná výchova znamená zdravie a my o nej píšeme, voláme, burcujeme pre ňu, lebo šport znamená priateľstvo, porozumenie v boji, znamená súboj, telo i ducha unavujúce zápolenie so šťastným koncom, lebo jeho výsledkom je zbližovanie jednotlivcov, skupín, národov, nakoniec aj vzájomná gratulácia.

Slovenský orgán telesnej výchovy a športu, naša redakcia, teraz onemela. Noc dvadsiateho prvého augusta nám vyrazila pero, dych, lebo za reči zbraní stíchnu múzy, kdesi do neznáma sa ukrýva šport, umĺkne jeho pulz a lopta ostáva v uzamknutej skrini.

Náš futbalový tréner Jo-

(Dokončenie na 2. str.)

Strana druhá:

PREČO?!

(Dokončenie s 1. str.)

zef Marko poslal novú, novučičkú loptu, krásnu, bielu do Trnavy, aby finále Stredoeurópskeho pohára sa hralo naozaj dobre, pekne, aby diváci v televízii nestratili z pohľadu predmet svojej zvedavosti.

Lopta ostala v redakcii.

Je iné, prečudesné finále, ktorému naše národy, naši športovci nemôžu porozumieť a nevedia si dať odpoveď na otázku „prečo?" Cítia, že tu padol gól z ofsajdu.

Nečakaný gól, proti pravidlám, z postavenia mimo hry.

Nie, nemožno ho uznať, musí sa vysvetliť, že ide o skreslený výklad pravidiel!

Vždy sme písali o stretávaní mladých ľudí s nadšením, nepoznajúc dňa či noci. Noc plná omylov nám na čas vzala možnosť. Biela lopta je v skrini a mládež ČSSR sa s údivom pozerá na rovnako mladú mládež, sediacu v tankoch.

Podivné súperenie, smutné, tragické.

„Čo na to asi povedia Lev Jašin, Gustav Adolf Schur, Georgi Asparuchov, Vilmos Varjú či Janusz Sidlo?

Súťaže prerušené

Všetky športové sekcie SV ČSZTV oznamujú, že v zmysle vyhlásenia SV ČSZTV prerušujú sa dočasne všetky športové súťaže všetkých stupňov a na území celého Slovenska.

Hymna lká a žaluje!

Nuž, takto si nám odišiel, drahý Karol Weiss... Ušiam, očiam si nechcel veriť... A tak si mal rád prostých sovietskych ľudí. Pri svojich diplomatických povinnostiach v Moskve chodil si po Gorkého bulváre, po Červenom námesti uprostred valiacich sa chumľov mladých i starších ľudí, šumom babylonskej spleti jazykov zo všetkých svetadielov. Bol si nenápadný. Strácal si sa medzi nimi, smial a švitoril ako oni, zašiel na pohárček vodky k priateľom a známym a šetril každú kopejku. Pretože si bol síce znamenitý novinár a publicista, ale tiež diplomat často s prázdnym vreckom.

Keď si prišiel k nám do kolektívu, to si už bol opäť v Bratislave, už z diaľky a hlbín sa ozýval tvoj hlas. Veselý, vždy plný optimizmu. Bol si hrdý na to, že si sa osobne poznal s Iľjom Erenburgom, vše zašiel za ním na jeho daču a bol hosťom slávneho spisovateľa. O tom si nám rozprával, ako si si už počas svojich gymnaziálnych a potom vysokoškolských štúdií obľúbil ruských klasikov, ako si sa naučil naspamäť recitovať verše predchnuté hlbokým humanizmom, úctou človeka k človeku, o hrdinoch, ktorí padli v bojoch za slobodu a nezávislosť svojej vlasti. Listujem s Tebou v Športových rubrikách sovietskych časopisov, prezerám fotografie, ktoré kladieš predo mnou na stôl. Tu stojí Zátopek vedľa Kuca, tu hľa Bobrov medzi Bubníkom a Dandom, tu zas obrovitý Abramov si stiska ruku s Pepkom Němcom. Učil si nás veriť v priateľstvo, nedopustiť byľky lpiny na jeho čistý štít.

Tak strašne si veril...

Čo sú to za sily, ktoré nám ťa z nášho stredu vytrhli?

Ráno ťa prebudilo a očiam ušiam si neveril...

Chcel si ešte čosi napísať, pero si chytil do ruky, hoci ťažko bolo v týchto chvíľach.

Ešte si nám zakýval na pozdrav. S pohľadom do neznáma, plný chmurných myšlienok.

O chvíľu ti srdce puklo.

Nie, nezomrela nádej, sila a stota!

Ale tá hymna lká a žaluje!

RADO BURIAN

Vážení priatelia

Andrejev, Metreveli, Korotkov, Lichačev, Tarasiewicz, Milassin

Ty, súdruh Andrejev, prišiel si prvý za mnou, keď som sedel na schodíkoch pri treťom dvorci na štadióne Foro Italico v Ríme, aby sme si priateľsky vymenili stisky rúk a názory na náš a váš tenis. Ty si žiadal o pomoc a radu, Ty, vedúci sovietskych tenistov a — myslím, že celkom oprávnene vyhlásený — chýrny tenisový tréner, keď sme spoločne chceli dosiahnuť čím najlepšie výsledky na silne obsadenom medzinárodnom tenisovom turnaji, na ktorom chýbalo len niekoľko svetových es. Veľmi ľahko sme sa dohodli. I napr. o tom, že Korotkov bude hrať štvorhru s Ing. Kukalom a miešanú štvorhru s Volavkovou. Ja som držal palce Metrevelimu, keď bojoval na antuke, ty si mi ukazoval pevne stisnuté palce, keď si „kibicoval" pri Kodešovi, alebo iných našich hráčoch. Cítili sme sa ako z jedného tábora, držali sme vedno, mali sme jednu spoločnú reč, jednu túžbu, jedno želanie.

A či vy chlapci, Alexander Metreveli, Vladimír Korotkov, Sergej Lichačev, či ste nepribehli často na kus reči ku mne, a často nepočúvali moje skromné rady, keď ste bojovali na dvorci so súperom, ktorý nechcel lacno predať svoju kožu. Boli sme priatelia, zocelení akýmsi spoločným bojovým zväzkom! Boli?

Alebo ty, priateľ z ďalekej Varšavy Kazo Tarasiewicz? Akože je to dávno, čo sme sa priateľsky objímali v Ríme. Čože? Už sú to štyri mesiace. Ale nie! V Piešťanoch sa Ti väčšmi rozžiarila tvár pri radostnom stretnutí. A to nie je ani mesiac. Aj my sme len boli priatelia? Čo sme si nasľubovali pri poslednej rozlúčke? Ešte azda pamätáš! Veď to nie je tak dávno. Určite prídeš ešte v auguste do Bratislavy a potom sa dohodneme na programe pre budúci rok. Chceli sme si zmerať sily v kategóriách mládeže. Ostali sme len pri sľuboch? Ešte pri rozchode si pripomínal: „Musíme nadviazať ešte užšie kontakty, aby sme spoločne rástli a ešte viac znamenali vo svete!" Ja som vtedy dôverčivo prikyvoval...

Ty, Miklós Milassin z Budapešti; pamätáš sa azda ešte, koľkokrát sme sa už stretli na rôznych podujatiach? V Bad Homburgu, kde sme viedli svoje reprezentácie v súťaži o Centropacup, pri predstavovaní svojej manželky si hrdo poznamenal: „Je zo Slovenska a vie ešte po slovensky!"

A akože by som mohol zabudnúť na to, keď si ku mne pribehol, Alex Metreveli a pýtal si sa, či možeš prísť do Bratislavy. Vraj si veľa pekného počul o našom meste, o peknom turnaji, o príjemných a pohostinných ľuďoch, o peknom prostredí a ďalšie superlatívy, pri ktorých som sa sám začal červenať... Aké to bolo povznášajúce, nadchýňajúce, že som Ti sotva vedel odpovedať. Len som prikyvoval hlavou. „Prídem, určite prídem!" — vravel si.

Áno, prišli, ale Tvoji spolurodáci. Nie s tenisovou raketou, ale so zbraňou v ruke a na obrnených vozidlách. Vraj bojovať, len neviem proti komu. Prišli Tvoji spolurodáci priateľ Tarasiewicz, i tvoji priateľ Milassin, takisto so zbraňou v ruke, akoby sme sa boli odrazu stali murinmi, ktorí zabudli na krásne chvíle, ktoré strávili spoločne, akoby sme boli zabudli na všetky sľuby pri rozchode, akoby sme boli zabudli na priateľstvá. Ja, a my spoločne, ktorí sme s Vami nadviazali priateľské kontakty, sme nezabudli. Zabudli však iní, zabudli, že i my chceme žiť slobodne, voliť si vlastnú cestu do budúcnosti, bojovať o ňu vlastnými zbraňami!

Priatelia!

Ako odôvodníte v kruhu svojej pôsobnosti, že Vaši spolurodáci išli obsadiť krajinu Vám priateľsky naklonenú? Aký postoj chcete Vy, obdivovatelia našej krajiny, zaujať k našim športovcom, ktorí Vám boli vždy priateľsky naklonení? Nech hovorí za nás vaše vlastné svedomie, nech najsilnejšími argumentmi sú pekné spomienky z našich minulých stretávaní.

Nedopusťte, aby sa pretrhali naše pevné zväzky. Chceme s vami bojovať, no nie s puškou v ruke, ale s raketou, a granáty nech vystriedajú lopty. Každý za česť svojej krajiny! Slobodnej krajiny!

Stále Vaši tenisoví priatelia.

JE TO MOŽNÉ?

Priveľká ťarcha osudu doľahla v týchto dňoch na našu vlasť na slobodymilovnú Československú socialistickú republiku. Na uliciach stoja tanky, zmĺkli postupne televízia a rozhlas, utíchli aj ďalekopisy v našej redakcii. Márne sa jeden druhého pýtame, že prečo. Veď svedomie nás obyčajných ľudí — športovcov i športových novinárov je čisté. Chceli sme len vybudovať svoju domovinu krásnu, ku každému láskavú s možnosťou slobodne sa vyjadrovať a konať, budovať si pod Dubčekovým a Svobodovým vedením socializmus naozaj ľudský, pre každého ľahko pochopiteľný.

Krátko, veľmi krátko sme sa o to snažili. Hrubá sila tankov a hlavní diel a guľometov toto snaženie pretrhla. A čo je najtragickejšie, že túto silu uviedli do chodu tí, ku ktorým sme pociťovali bratské city. Veď naše zväzky boli spečatené krvou v druhej svetovej vojne a z roka na rok rástli pri uskutočňovaní olympijskej myšlienky. Rovnako dobre sme sa na mnohých medzinárodných športových podujatiach cítili medzi športovcami NDR, Poľska, Juhoslávie, Maďarska, Švédska i Fínska. No osobitne dobrý pocit sme mali pri stretnutí so sovietskymi borcami. Pamätám sa na majstrovstvá Európy plavcov v roku 1954 v Turíne, kde naša výprava nemohla použiť lietadlo a preto prišla veľmi oneskorene vlakom. Boli to sovietski priatelia, ktorí mi vlievali istotu pri netrpezlivom čakaní. „Sičas prídu" — hovorili neustále s pevnou vierou, že sa im nič nemohlo stať.

V živej pamäti mám chvíle radostného a netrpezlivého očakávania sovietskych veslárok v Prahe na Vltave, na giganta Ivanova. A naše stretnutia boli vždy silnými zážitkami, keď sme sa navzájom radostne zvítali — no ako malé deti.

Stále a stále si pripomínam tieto chvíle a nechce sa mi veriť, že práve ľudia z krajiny Sovietov prišli teraz na návštevu k nám nie s veslami, či gymnastickými cvičkami. Na návštevu neželanú bez kvetov a tónov harmoniky... prišli — na tankoch.

Športové priateľstvo, ktoré sme my športoví novinári neustále spomínali sa nám zdalo byť silné. Silné preto, že spája ľudí na celom svete, ktorí holdujú voľnému pohybu. O to ťažšie sa dá pochopiť, že nie je tak silné, aby vedelo zastaviť tanky.

-klim-

Na této straně je také fotografie nástupu footballových mužstev ČSSR a SSSR s podtextem:

"TAKTO ANO !"

17

PONDELOK 26. AUGUSTA 1980 ⊖ ROČNÍK XIII. ⊙ ČÍSLO 201 (3653)

Večerník

CENA 30 HALIEROV

18

VEČERNÍK - 26. AUGUSTA 1968

Čtyřstránkové vydání v obvyklém novinovém formátu.

Strana první:

V záhlaví nápis :"PREDSEDNICTO SNR ZVOLÁVA PLENÁRNE ZASADNUTIE SNR NA IHNEĎ !"
Dále fotografie z plenárneho zasadnutia Mestského výboru KSS a dále tyto článk

MV KSS A DELEGÁTI za okamžité zvolanie zjazdu

Dnes predpoludním uskutočnila sa plenárna schôdza Mestského výboru Komunistickej strany Slovenska, rozšírená o delegátov mimoriadneho zjazdu KSS a mimoriadneho XIV. zjazdu KSČS. Na tejto schôdzi sa zúčastnila aj dvojčlenná delegácia nového ÚV KSČS.

Plénum MV KSS a delegáti oboch zjazdov znova posúdili otázku okamžitého uskutočnenia na dnes pripravovaného zjazdu KSS a rozhodli sa jednomyseľne:

Dnes popoludní zvolať delegátov zjazdu KSS, aby sami rozhodli, či okamžite začať zjazd. Ako hostia majú byť prítomní aj delegáti mestskej organizácie na XIV. zjazd KSČS. Toto rozhodnutie rozšíreného pléna odišlel okamžite oznámiť vedúci tajomník MV KSS Predsedníctvu ÚV KSS a vedúcim skupín delegátov ze všetkých slovenských krajov a okresov.

Podľa diskusie na rozšírenom pléne pred týmto rozhodnutím možno predpokladať, že delegáti z celého Slovenska pochopia nevyhnutnosť okamžitého uskutočnenia zjazdu KSS.

Nad Moskvou ZAMRAČENÉ

Juhoslovanská agentúra TANJUG oznámila, že vraj podmienkou odchodu okupačných jednotiek z Československa je spinenie sovietskych požiadaviek z Čiernej nad Tisou a z Bratislavy, t. j. požiadaviek vyjadrených v liste piatich z Varšavy. Iné informácie hovoria o tom, že prípadnú dohodu takéhoto druhu, uzavretú medzi čs. a sovietskou stranou majú ratifikovať všetci signatári varšavského listu. Tajomník ÚV KSČS prof. Šilhan upozornil však na to, že ich účasť na moskovských rozhovoroch môže predĺžiť rokovania v náš neprospech. Podľa iných správ, prezident Svoboda sa dnes dožadoval, aby rozhovory sa skončili ešte dnes. Z niektorých okolností vyplýva, že moskovské rozhovory sa vedú v podmienkach nátlaku a kamufláže zo sovietskej strany. Tak napríklad sábery z privítania prezidenta Svobodu na letisku v Moskve boli falošné, protože išta o filmový záznam staršieho pôvodu. Znepokojujúci priebeh rozhovorov v Moskve potvrdzuje informácie NEW YORK TIMES, že do Československa prichádzajú ďalšie sovietske okupačné jednotky. Agentúra AFP oznámila, že vraj Juhoslávia povolala do zbraní niektoré ročníky záložníkov.

Zvolali plénum ÚV KSČS

Predsedníctvo ÚV KSČS na dnešnom svojom zasadnutí sa rozhodlo zvolať plenárne zasadanie ÚV KSČS a Kontrolnej a reviznej komisie ÚV KSČS na zajtra utorok 27. t. m. Na pléne sa zúčastnia aj vedúci tajomníci krajských výborov strany.

Vojská sa presunujú

Bratislava (—) Ráno sme boli pozrieť, ako to vyzerá v okolí Bratislavy. V Petržalke a okolo mosta je stále ešte veľa tankov a obrnených vozidiel, pod mostom na nábreží sa zakopali delostrelci. Pri Janíkovom dvore na strnisku za bývalou colnicou boli ešte včera zakopané delá od hradskej až po Dunaj. Dnes sú ich zákopy už prázdne, odsunuli sa nevádno kam. Zákopy zarovnáva náš buldozer. V Jarovciach sa pracuje normálne, zlepšilo sa aj zásobovanie. Niekoľko sovietskych jednotiek stojí pri rakúskych hraniciach. V Bratislave na Podhradí, kde bol celý priestor obsadený tankami, je teraz všetko voľné. Pred tunelom pod hradom stojí ešte jeden tank s hlavňou namierenou do tunela.

NZ a vláda informujú prezidenta

Správu o tom, či prezident Svoboda dostal včerajší list Národného zhromaždenia a vlády, sme doslať nedostali. V tomto liste zoznamujú Národné zhromaždenie a vláda prezidenta s činnosťou okupantov, informujú ho o stále nových a vážnejších incidentoch a provokáciách, ktoré sa môžu rozrásť a vyvolať nové vážne dôsledky. Národné zhromaždenie a vláda navrhujú, aby súdruh Svoboda prerušil návštevu v Moskve a vrátil sa do Prahy, aby sa na mieste mohol informovať o situácii.

Neustúpime z pojatej cesty

POSTREHY ZO VČERAJŠIEHO PLÉNA ÚV KSS

Bol som včera na pléne ÚV KSS. Išlo hlavne o dve veci. Či dnes začať pripravený zjazd a či sa bezvýhradne prihlásiť k XIV. zjazdu KSČS. Rozpačitú predsedníctvo sa nevedelo rozhodnúť, muž rozhodlo sa plénum. Bez rozpakov. Podľadlia sa autorite súdruha Dubčeka.

Ako tomu rozumieť? Zjazd je pripravený, môže sa hneď začať. Súdruh Dubček však z Moskvy požiadal, aby s jeho otváraním počkali, až sa vráti. Kolo možno povedať, že jeho želanie rešpektujeme a zjazd odložíme — bezpodmienečne. Prihovárali sa za to niektorí. Ale napokon sa plénum múdro rozhodlo odložiť ho, ale n i e b e z v ý h r a d n e. Či my doma vieme, do akej miery je tento pokyn súdruha Dubčeka oslobodný? Nevieme a preto dlho čakať nebudeme a rozhodnutie o odklade viažeme na zotrvávaní na princípoch, od ktorých odstúpiť nemožno. Nemožno odstúpiť od princípov demokratického socializmu, ktorý sme nastolili v januári, nemôžeme odstúpiť od označovania toho pravým menom čo sa stalo: agresia, okupácia. Nikdy sa nezmierime s tým, aby sa nám tu okupanti udomácnovali. To tode nie, nikdy!

A napokon išlo o to, či sa prihlásime k legálnemu XIV. zjazdu KSČS, k jeho výsledkom, či jeho uznesenia považujeme za záväzné. Aj tu boli akési obavy a pokusy o kľúčkovanie. Avšak, či môže vedúci orgán strany na Slovensku ignorovať tú prekrásnu a imponujúcu jednotu, s akou výsledky XIV. zjazdu KSČS už prijali krajská, okresné, mestská a základné organizácie strany po celom našom Slovensku. Tu bola teda nerozbrodné predsedníctvo ÚV KSS prodbehnuté. Či mu to slúži ku cti alebo ale, na to nech si odpovie každý sám.

Z Prahy prišla trojčlenná delegácia ÚV KSČS. Mohla odísť spokojná s výsledkom bratislavského pléna a súčasne sa mohla presvedčiť, aká je v Bratislave atmosféra. Myslím, že po včerajšku dobrá. Na pléne ju zaráme vali dve vystúpenia básnikov. Jeden diskusiu otvoril, (to je úžo pravidlom), druhý ju zakončil. Prvému sa vidí, že informácie o XIV. zjazde sú protichodné, zmätené, preto má k tomuto zja de nedôveru a chce čakať. Ti druhý, ktorý diskusiu zakončil sa k XIV. zjazdu prihlásil. Pr stými slovami vyslovil myšlienl štátnej jednoty a českým nár dom, s českými komunistan jednoty medzi slovenskými kom nistami, medzi všetkými Slovák Akože by mohol ináč? Veď je básnik nezaj n á r o d n ý.

Chcel som týmito slovami zko čiť, ale spomenul som si ešte i jednu chvíľu z diskusie. To, k začal hovoriť súdruh, ktorý b prítomný pri zatýkaní súdruh Dubčeka. Rozplakal sa prito Nakoniec iste ostatných. Aj ja si poplakal. V týchto dňoch pr krát. Nič už nechcem povadi Len to, že sa za tie slzy nebu him.

Lieky potrebujú dopravcov

Ako nás informovali pracovníci Zdravotníckeho zásobovania, PhMr. W a l l e r a PhMr. B r č á k o v á, zatiaľ úspešne zvládli zvýšený dopyt po liekoch. V prvých dňoch okupácie ľudia nakupovali najmä mliečne výrobky (Sunar) a analgetiká. Aj do celého núšho kraja odišli zatiaľ všetky autolúry načas a dokázali zabezpečiť mimoriadne požiadavky lekární. Momentálne sú zásoby liečiv v skladoch dostačujúce. Ďalšie plynulé zásobovanie závisí len od dopr vy. Treba, aby pracovníci ČSA prednostne prisluhovali úžkoľ nažne nákladné vozidlá pre Zdr votnícke zásobovanie, pretož sklady zdravotníckych materiálo (vata, obväzy) a infúznych rozte kov sú mimo Bratislavy. Rátajú s tým, že si v budúcnosti buď núdení preberať liečivá sami prí mo z výrobných závodov v cele republike. ČSAD, pomôžte vozidla mi pre zásobovanie lekární!

Juhoslávia je s nami

Odsudzujú okupáciu a sľubujú všestrannú podporu

Ústredný výbor Zväzu komunistov Juhoslávie vo včerajšej rozhlasovej odsúdil vpád vojsk Varšavskej zmluvy do Československa a žiada prepustenie všetkých internovaných predstaviteľov našej krajiny. Dokument uverejnený agentúrou TANJUG ďalej sľubuje plnú podporu Komunistickej strane Československa nášmu ľudu v boji za nezávislosť a slobodný rozvoj. Intervencia piatich štátov Varšavskej zmluvy potvrdila — píše sa ďalej v rezolúcii Ústredného výboru zväzu komunistov Juhoslávie, že politika blokov nie je zárukou mieru ani slobody malých národov. Juhoslovanskí komunisti súčasne zdôrazňujú, že okupácia Československa bude mať ďalekosiahle následky pre vývoj a pokrok vo svete, pretože sa tentoraz dopustili násilného aktu so socialistické štáty. Pomoc a podporu našim komunistom a celému národu zľahli včera aj juhoslovanské noviny „Politika".

Dnes návrat?

Z dobre informovaných prameňov sme sa dozvedeli toto:

Pod. a správ z uvedených hodín novinárske orgány oznámili, že dnes by sa mala vrátiť do vlasti naša delegácia z Moskvy.

Prezidentovi odkazujem

Vláda Československej socialistickej republiky dostala včera večer odkaz od prezidenta Ludvíka Svobodu z Moskvy:

„Drahí spoluobčania! Srdečne pozdravujeme menom celej našej delegácie všetkých vás. V priebehu dnešného dňa (včerajšieho — pozn. red.) sme ďalej rokovali a budeme pokračovať i v noci. Vieme, že na nás myslíte, i my myslíme na Vás. Oceňujeme Váš pokoj a rozvahu, ktoré sú nám tu veľkou podporou. Prosíme Vás, aby ste takto vydržali aj naďalej. Ešte raz Vás zdravíme a myslíme na všetkých doma."

Vaši SVOBODA, DUBČEK, ČERNÍK, SMRKOVSKÝ a ďalší

Koľko bolo obetí?

Bratislava (—) — Po meste chodí veľa chýrov o počte obetí, ktoré si vyžiadala okupácia. Dnes ráno sme sa pokúsili spresniť zoznam mŕtvych a ranených: ani bezpečnostné orgány nevedia, či je to zoznam presný a úplný, lebo vojská okupantov ich v mnohých prípadoch nepripustili k vyšetrovaniu.

Dosiaľ je známe, že v Bratislave zomreli strelami okupantov:
pätnásťročná Dana Kašanová,
dvadsaťdeväťročný Stanislav Sivák,
štyridsaťpäťročný Ján Holík,
šestnásťročný Peter Legner.

Zranených bolo šestnásť občanov.

Podľa dosiaľ presne neoverených zpráv zahynul v Bratislave aj osemnásťročný sovietsky vojak Vasil Michajlev, na ktorého ktosi údajne vystrelil z okna banky. Vojaka raneného do nohy po dlhšom váhaní dovolili sovietski velitelia previezť do našej nemocnice, kde mu poskytli transfúziu krvi. O niekoľko minút však znova prišli sovietski vojaci a odviezli svojho raneného druha na neznáme miesto, kde zraneniu podľahol.

V Moskve stále rokujú

Československo-sovietske rozhovory v Moskve vstupujú už do štvrtého dňa. Správa TASS-u sa nevyhla ani tentaraz obvyklej fráze, že rokovania prebiehajú v súdružskej a otvorenej atmosfére. Na rozhovoroch sa majú zúčastniť aj ďalší predstavitelia krajín, ktoré majú v ČSSR svoje vojská — Gomulka, Ulbricht, Kádár a Živkov. Moskovské oficiálne kruhy však zatiaľ túto informáciu nepotvrdili.

Viedenský rozhlas o účasti Ulbrichta, Kádára, Živkova a Gomulku na československo-sovietskych rozhovoroch cituje slová člena novozvoleného predsedníctva ÚV KSČS súdruha Šilhana, ktorý počas nepriítomnosti súdruha Dubčeka vykonáva jeho funkciu. Súdruh Šilhan povedal, že účasť ďalších predstavitelov v Moskve môže rozhovory len predĺžiť a predovšetkým sťažiť.

Varšavské kruhy sa včera po prvý raz zmienili o tom, že súdruh Alexander Dubček je v Moskve.

Strana druhá:

Zákopy v Lamači

Okupanti sa už z centra mesta stiahli. Priestor medzi Lamačom a Dúbrackou je však plný vojska. Okolo železničnej trate si vybudovali čerstvé zákopy, z každého vidno prilbu a namierený samopal. Viac kanónov je rozostavených v palabnej pozícii, opäť množstvo zákopov, sústredená je tam aj dalostrelecká batéria. Na výpadovke na Záhorskú Bystricu kontrolujú šiesti vojaci všetky vozidlá, idúce na Bratislavu. Vojaci pri križovatke na Devínsku Novú Ves pestujú, zdá sa, trochu šibeničný humor. Blíži sa motorka, pozrú dvoje na seba významným pohľadom, zastavia motorku, a prinútia vodiča po kúsku vykladať všetky opravárenské nástroje, nadvihnú sedadlo, a potom sa bezočivo zasmejú, že už teda môže ísť. Nebyť namierených samopalov, človek by si myslel, že dorastajúci chlapci sa hrajú na vojakov. Majú v Lamači aj poľnú kuchyňu, pravdepodobne im už dochádzajú zásoby, lebo objedajú aj dívé hrušky pozdĺž trate a ustrošení Lamačania si šepkajú, kedy vtrhnú do našich záhrad a príbytkov?

Radničea v týchto dňoch

Všetky dôchodky sú v poriadku ○ Bratislavskí česači chmeľu museli ostať doma ○ Na národných výboroch odvaha i rozvaha

Národný výbor hlavného mesta Slovenska Bratislavy je aj v týchto pohnutých dňoch odhodlaný čo najlepšie pomáhať a slúžiť občanom. Členovia Rady NVB i vedúci jednotlivých odborov podľa potreby okamžite zasadajú a operatívne riešia problémy, ktoré každú chvíľu vznikajú v súvislosti s pohybom a pobytom cudzích vojsk na našom území.

Už vo včerajšom druhom mimoriadnom vydaní sme napísali, že pracovníci poštových úradov žiadajú dôchodcov, aby nepodliehali panike — dôchodky budú. Dnes sme sa dozvedeli, že všetci dôchodcovia, ktorí už mali dostať svoje dôchodky a doteraz ich ešte nedostali, aby nezúfali. Majú sa obrátiť na Poštový úrad č. 19 na Leningradskej ulici (v budove Štátnej banky Československej). Tam im alebo už zrušené dôchodky vyplatia, alebo im dajú číslo iného poštového úradu, na ktorom si potom môžu peniaze vybrať.

Na odbore sociálneho zabezpečenia sme sa dozvedeli, že v bratislavských domovoch dôchodcov je všetko v poriadku. Osamelí starí ľudia majú riadne všetka zabezpečené. Opatrovateľská služba tiež riadne funguje.

Technické služby mesta Bratislavy — ako máme možnosť vidieť — robia tiež, čo môžu. Všade, kde sa dá, odvážajú odpadky, čistia ulice... Ich práca je však v týchto dňoch veľmi sťažená.

Na chmeľové brigády malo odísť v stredu 700 mladých chlapcov a dievčat z Bratislavy. Zo známych dôvodov museli ostať doma. Odbor pracovných síl NVB teraz žiadne ďalšie brigády na chmeľ neorganizuje.

Na všetkých odboroch bratislavských národných výborov je zabezpečený chod práce. Preto pracovníkom národných výborov patrí iste vďaka...

Padajú šupiny z očí

Nórsky denník AFTENPOSTEN dnes overejnil rozhovor, ktorý viedol spravodajca tohto denníka s radovým príslušníkom sovietskej okupačnej armády v Prahe. Z rozhovoru vyplynulo, že sovietsky vojak — a zrejme aj ostatní jeho druhovia — boli mýlne informovaní o svojom poslaní v Československu. Sovietski vojaci pochopili zmysel nápisov a hesiel, ktorými ich prijíma náš ľud. Chápu, že najpopulárnejšou osobnosťou v Československu je ALEXANDER DUBČEK a že za ním stojí všetok ľud tejto krajiny. Prosia vojaci — ako priznal ten sovietsky tankista — považujú zásah v Československu za nesprávny, ale ich mienka nezáleží. Sovietski vojaci sa zhovárajú o tom, do akej situácie sa dostali a zhodujú sa v tom, že k nám nemali chodiť.

Keď biele je čierne

Priznám sa, bol som zvedavý, ako dokáže štvavý vysielač Moskva ospravedlniť otrasnú zradu spojencov na našich národoch. Hľadať ju na škále rádioprijímača nebolo treba; zvýšiť k večeru hlasitosť jej vysielania rastie tak, že prekrikuje slobodné legálne vysielanie.

Teda, vyladil som ju a počúvam. Počúvam a neverím: toľko klamstiev ako za tú chvíľu som nepočul za celý svoj doterajší tridsaťročný život. Toľko nehanebnosti, špiny a cynizmu. Nie, proti argumentom Moskvy sa nedá polemizovať. Tak isto, ako sa nedá polemizovať s človekom, ktorý vám ukazuje na bielu farbu a presvedčuje vás, že je to farba čierna.

S tými argumentmi sa nedá polemizovať. Žalúdok to nevydrží. Po troch minútach sa mi zdvihol a keby som nebol prelaďl na naše vysielanie, povracal by som sa.

Bratia okupanti, vaša stanica pre nás nie je nebezpečná. Nikoho nepresvedčí o vašej pravde. Práve naopak, môže vám iba uškodiť. A určite vám škodí. My totiž máme dobré oči a vieme, čo je farba biela a čo čierna. A kto nám chce tvrdiť, opak, je alebo cynický klamár, alebo farboslepý. Klamárom pohŕdame, farboslepému neveríme.

A rada štvavej Moskvy: Vymeňte svojho hlásateľa! Olejový, vtieravý a šoviálny hlas tohto muža je odporný. Ten chlap i keby pravdu bavoril, nik mu neuverí.

Miesto esiév — sviečky

Na blížiace sa 24. výročie Slovenského národného povstania chystajú kolaboranti oslavy spolu s okupantami. Tohto roku žiadne partizánske vatry! Žiadne objímanie, ani heslá o večnom priateľstve. Jedinou dôstojnou oslavou bude, keď o tri dni, v deň výročia Slovenského národného povstania, teda 29. augusta 1968, v každom slovenskom chlieku budú horieť o 6. hodine večer sviečky.

Bubnuje na poplach

Vo včerajšom rozhlasovom interview žiadal západonemecký kancelár Kiesinger zvolať konferenciu šéfov vlád šiestich členov severoatlantickej aliancie. Súčasne obvinil Sovietsky zväz, že núti ďalšie socialistické štáty k odporu proti zintenzívneniu medzinárodného napätia. Podľa názoru Kiesingera sa Československo nikdy neodcudzilo socializmu. Z dôvodov okupácie Československa sa západonemecký kancelár Kiesinger rozhodol odložiť plánovanú schôdzku medzi ministrami obchodu oboch nemeckých štátov.

Kto to bol?

Bratislava (—) Dnes, niekoľko minút pred jedenástou, prešlo po Suchom Mýte nákladné auto okupantov, zakryté plachtou a plné civilov. Vzadu sedel okupantský vojak so samopalom, za autom išiel obrnený transportér. Nezdalo sa, že by tí civili, ktorých bolo zozadu vidieť, prejavovali známky strachu či nespokojnosti. Mohlo ísť o prevoz okupantskej tajnej polície, alebo kolaborantov...

Zatkli zlodejov v Bratislave

Bratislava (Č) — Je to overený fakt: v Bratislave sa začalo prvé zatýkanie — a my a ním musíme záhliasiť. V časoch, keď celý národ sa postavil do jedného šíku, aby mu niekto nevykradol vlasť, slobodu a česť, našli sa aj takí „národovci", ktorí využili okupačnú situáciu na lúpenie a krádeže.

Za posledné tri dni sme zaznamenali v Bratislave 15 krádeží vlámaním. Zlodeji navštívili stánky PNS, bufety a byty. Jednu z takýchto hánd sa podarilo pracovníkom MS VB zistiť a zhabať jej korisť. Páchateľmi sú známe „esá" bratislavského podsvetia: 20-ročný Robert Bonyik, 19-ročný Vladimír Uhrin, 19-ročný Fedor Múčka, 33-ročný Jozef Macko a 32-ročný Štefan Csapka. Prvi štyria sú už vo väzbe, po Štefanovi Csapkovi, dosiaľkrát trestanom recidivistovi sa ešte pátra.

Štefan Csapka je 166 cm vysoký, strednej postavy, má oválnu tvár, tmavohnedé vlasy, pri očiach a pri ľavom kútiku úst má jazvy. Medzi palcom a ukazovákom má vytetovaný slovenský znak. Správy o jeho pobyte treba odovzdať pracovníkom Verejnej bezpečnosti.

Ďalšími dvomi vyšetrovanými, ktorých musel zobrať prokurátor do „basy", sú osemnásťročný Alfréd Bihary a Karol Scholler z Trnávky. V noci sa totiž krompáčom vlámali do Osvetovej besedy, kde z trezoru ukradli motorážky, ktoré tu mal uzamknuté Zväzarm.

Je veľmi zásluhným činom bezpečnosti, že zaistila tieto nebezpečné individuá skôr, než mohli napáchať ďalšie činy, ktoré by si mohli vyžiadať ďalšie obete na životoch.

Takých čo najmenej

Mať svetlooranžové menšestrové sako, byť silnej, dobre živenej postavy, ísť po Štefánikovej pred siedmou do práce, potom zabočiť okolo domu pionierov. Možno robotník, možno zriadenec, či úradník.

Podľa neho zaprášili dnešnú našu tragickú situáciu tí, čo majú autá a štvorizbové byty a vždy sa im to málilo. Pažravci, psohlavci. Prečo vraj tí, čo ich rehabilitovali, neuspokojili sa slovkom pardón, prečo neboli radi, že sú na slobode a prečo hrabali státisíce ako odškodné? Zakončili tým, že najväčšia čvarga sú spisovatelia a novinári, tí sú na vine!

Nuž, milí priatelia, takého typu budú zradcovia. Tí, čo sa nikdy nezmieria so skutočnosťou a nevyhnutnosťou, že v nijakej spoločnosti nejestvuje dnes rovnosť medzi vzdelanými a nevzdelanými, medzi viac a menej kvalifikovanými. Ak to muž vo svetlooranžovom saku nechce veriť, nech sa opýta tých, čo poznajú povedzme Sovietsky zväz. Tí mu povedia, aké sú tam rozdiely. Chvalabohu také u nás nemáme a dúfajme, nikdy mať nebudeme.

Pravda, aj „hore" budú zradcovia. Tí, ktorých odôvodnú od vášňov tieto dni, ktorí dnes ešte čušia alebo hlasujú za jednotu, aby sa prišli zavčasu neodhalili.

Zradcovia budú, budú dole i hore. Len, aby ich bolo čím menej. Čudia, bdite nad tým, ale buďte spravodliví!

—ll—

Juhoslávia v slnve pokojovosti

Dnes v noci uverejnili v Belehrade text rezolúcie, ktorú prijal na svojom zasadaní ÚV Zväzu komunistov Juhoslávie. Nezvyčajne ostro v nej juhoslovanskí komunisti odsudzujú vpád armád piatich krajín Varšavskej zmluvy do ČSSR. Konštatujú, že už rokovania v Čiernej nad Tisou a v Bratislave viedli zástupcovia týchto piatich krajín vierolomne a už vtedy boli rozhodnutí uskutočniť inváziu. Juhoslovanskí komunisti sú presvedčení, že hlavným zdrojom nebezpečenstva v medzinárodných vzťahoch je existencia veľmocenských blokov.

V Juhoslávii predĺžili vojenskú službu tých príslušníkov armády, ktorí sa mali v septembri vrátiť domov. Všetky dovolenky príslušníkov juhoslovanskej armády odvolali.

PREHLÁSENIE dimitrovákov

Celozávodný výbor Komunistickej strany Slovenska pri Chemických závodoch J. Dimitrova v Slovnafte na spoločnom zasadnutí dňa 29. augusta 1968 so svojimi celozávodnými výbormi ROH, ČSM a vedeniami podnikov vyslovujú i v tejto dobe znovu svoje stanovisko k terajšej politickej situácii. Súhlasíme jednoznačne so závermi mimoriadneho XIV. zjazdu KSČ, plne stojíme za jeho uzneseniami a za novozvoleným Ústredným výborom KSČ na čele so s. Dubčekom. Jedine týmto zjazdom zvolených funkcionárov pokladáme za predstaviteľov Komunistickej strany Československa.

Vyzývame i ostatné organizácie strany a závody na Slovensku, aby sa k tomuto prehláseniu pripojili a postavili sa za jeho zverejnenie.

Zároveň vyzývame tých delegátov zo Slovenska, ktorí sa nezúčastnili XIV. zjazdu KSČ, aby svoj mandát dodatočne uplatnili cestou rozhlasu a vyjadrili tak svoje stanovisko.

Žiadame obyvateľstvo ostatných závodov, aby pokojnou dobrou organizovanou prácou i v týchto sťažených podmienkach zabezpečili plnenie hospodárskych úloh a tak najlepšie vyjadrili svoj postoj k legálnej vláde.

Bratislava dňa 29. augusta 1968

ZČV KSS CHZJD
Vedenie podniku CHZJD
ZV ROH CHZJD

ZČV KSS Slovnaft
Vedenie podniku Slovnaft
ZV ROH Slovnaft

ZČV ČSM CHZJD
ZČV ČSM Slovnaft
V zastúpení vyššie uvedených zložiek členovia ZČV KSS pri Chemických závodoch Juraja Dimitrova, n. p. Bratislava

Technické služby pripravené

Napriek tomu, že v meste vzniklo príchodom okupantov neobvyklá situácia, ľudia, zodpovední za činnosť základných organizmov mesta, sú na svojich miestach. Riadi aj Technické služby mesta Bratislavy. Hlavný inžinier TSMB Ing. Mistrík nám povedal:

„Chceme zachovať všetky práce, nevyhnutne potrebné pre mesto. Za najdôležitejšie považujeme zabezpečiť odvoz smetia — činnosť, nevyhnutnú pre hygienu a zdravie Bratislavy. Nemá zmysel začínať s opravami ciest. Čo dnes opravíme, môže byť zajtra zase rozbité. Fungujú nám dielne, osadenstvo je v poriadku, máme dostatok ľudí, nevyskytli sa žiadni kolaboranti. Nákladnú dopravu sme dali k dispozícii na dovoz potravín. A za seba osobne: najvyššie vojenské vyznamenania redaktorom a rozhlasovým pracovníkom!"

Nedeľa u Karpatského vlka

Včera bola krásna augustová nedeľa. Slnko stálo vysoko, ideálny čas pre weekend...

Náš voz sa pohol po Februárke smerom tam, kam tiahnu davy ľudí v takýto prekrásny deň. Chata Karpatského vlka nie je od hlavného mesta Slovenska príliš ďaleko, ale kto tam častejšie nechodí, cestu nepoznal ani čírou náhodou. Tabuliek pred dedinami a mestami niet. Zmizli spolu s cestnými smerovkami... Pre okupantov naších obcí niet!

Za viaduktom v Gaštanovom háji nám hádajú káble sovietski spojári, väčšinou pospratní, únava im tiež z tváre. Po určitých úskokoch sa obraz opakuje. Miestami oddychujú, niekde zahrýzajú. Po dedinách je obrovský ruch. Ľudia sa prechádzajú, debatujú alebo postávajú na priedomí, pred ktorými niekdajší priatelia ponatahovali oné spomínané káble. Najčudnejšia je mladí. Chlapčiská s notesmi v ruke bedlivo prečítajú číslo každého okoloidúceho vozidla.

V známom vinohradníckom meste je na hlavnom námestí socha Ľudovíta Štúra. Ktosi na jeho vzpriamenú postavu primontoval slovenskú zástavu. Pod hrdým buditeľom pribudli pochopiteľne portréty prezidenta a prvého tajomníka.

Cesta od Bratislavy je popísaná heslami, ktoré pochopí cudzí vojak i so skromnejšími vzdelaním. Jedno je z nich jasné: — choďte domov, nik vás sem nevolal! Naši páni sú Dubček, Svoboda, Černík a Smrkovský. A nápisy s menami týchto nemajú konca kraja...

U Karpatského vlka vládne ilš. Na parkovisku stoja dve autá a pred vchodom do chaty sedí robustný šéf a diskutuje s personálom a náhodnými okoloidúcimi. Zatiaľ majú čo predávať.

Obďaleč sú pionierske tábory. Deti prerušujú hry počúvaním rozhlasu. Čudujú sa nad tým všetkým. Nedaleko stália ich maďarskí rovesníci. Keď sa dozvedeli o „pomoci" vojsk Varšavského paktu, urobili karnevalový sprievod. Iste svojrázna reakcia...

Skončil sa slnečný letný deň. Zdanlivo ako predchádzajúce, plné pohody. A predsa nad nami visel mrak, ktorého nakupenie sa nepodarí nikomu vysvetliť.

Na prostoru, spojujícím druhou a třetí stranu, jsou tyto články:

Pripravuje sa

Na včerajšom večernom zasadaní Predsedníctva ÚV KSS si členovia rozdelili prácu tak, aby — hneď po príchode súdruha Dubčeka a ostatných súdruhov — boli hotové prípravy na mimoriadny zjazd KSS. Výsledky rokovania v Moskve sa majú premietnuť do pripravených podkladov.

Už je to tu!

Denník ÚV jednotnej socialistickej strany Nemecka Neues Deutschland včera objavil ďalšieho osnovateľa údajnej kontrarevolúcie v ČSSR: je to „medzinárodný sionizmus". Ešte si treba želať, aby nám naši „priatelia" a „bratia" prezradili mená tých, čo ich pozvali, aby nás tu chránili.

Iba Praha — Moskva

Sotva včera ráno sa mohli v Bratislave tešiť telefonickému spojeniu, no dnes sú spoje opäť hluché. Aj v medzištátnom styku sme odrezaní od sveta. Ako sa dozvedáme z Prahy, medzinárodná telefónna ústredňa obsadili včera vojská okupačných armád. Pracuje v nej iba dvanásť sovietskych manipulantiek, ktoré obsluhujú linku Praha — Moskva.

Služby fungujú

Ako je v týchto dňoch vyzerá s Komunálnymi službami mesta Bratislavy? Odpoveď sme našli na ich podnikovom riaditeľstve:

Keďže v závode je drvivá väčšina žien, pracuje sa v predĺžených zmenách tak, aby každý zamestnanec bol už o 20.00 hod. doma. Všetky pracoviská sú v prevádzke, na niektorých sa (lotoši, čerpači, holiči a kaderníci) registrujú ťažké hospodárske straty. Po niekoľkých schôdzkach o opatreniach — napr. zamestnanci môžu nakúpiť potraviny priamo v závode — je pracovná morálka dobrá. Čistiarne a práčovne sú schopné urobiť zákazníkom úložby i do 24 hodín.

Za fasádou sily

Včerajšie vydanie varšavskej Trybuny Ludu priznáva, že mnohí Poliaci odsudzujú ozbrojený zásah proti ČSSR. Čs. veľvyslanectvo vo Varšave dostáva stovky prejavov sympatií. Ľudia telefonujú, posielajú vyhlásenia a prinášajú kvety. Podobne aj naše veľvyslanectvo v Berlíne dostáva stovky prejavov sympatií od štátnych občanov NDR. Asi 2000 ľudí demonštrovalo včera proti inváziu do ČSSR. Nemecká polícia troch demonštrantov zatkla.

Lord Russel sa ozval

Známy anglický filozof a humanista lord Russell vydal vyhlásenie, v ktorom ostro odsudzuje útok cudzích vojsk do Československa. Vyzýva vlády štátov krajín Varšavskej zmluvy, aby svoje jednotky okamžite odvolali a poznamenáva, že ničnehovoriace rešpektovať výsledky moskovských rokovaní čs. delegácie, ak sa ukáže, že títo rokovania prebiehali pod nátlakom.

Fašistické manifestácie

Na ulici bratislavskej ulici sa zjavilo antisemitské heslo. Presne o desiatich takéto heslo, aké maľovali pred mnohými rokmi fašisti. Provokatéri zrejme sa nezastavia ničím. Upozorňujeme vás, že toto heslá maľujú okupanti, alebo najatí kolaboranti. Odstráňte ich a odstráňte aj všetky kresby, ktoré nie sú dôstojné našich metód a cieľov. Slúžia iba cieľom okupantov a pomáhajú kolaborantom.

Londýnčania neostali nemí

Včera sa konala v londýnskej katedrále sv. Pavla slávnostná omša, pri ktorej sa modlilo 167 biskupov anglikánskej cirkvi na čele s arcibiskupom z Cantorbury za Československo a jeho spravodlivú vec.

Aj včerajšie zhromaždenie v Hyde Parku bolí v znamení protestov proti násilnej okupácii ČSSR. Na zhromaždení prehovoril aj bývalý britský minister zahraničných vecí George Brown.

Dlhý sprievod prišiel vo večerných hodinách pred budovu sovietskeho veľvyslanectva v Londýne a protestoval proti akcii vlád piatich krajín voči ČSSR.

Augustový deň

Ty augustový deň — v srdci Ťa budem mať.
Pre bolesť a krivdu.
Pre dorážaný kvet a život, ktorý zhasol.
V srdci Ťa budem mať.
Pre krídla odvahy a lásky k tejto hrudi,
Skropenej posvätným žiaťom detí.
Ty augustový deň v spomienkach partizánov.
Na hrdosť národa.
V takýto istý čas nás hory pritúlili.
V takýto istý čas sme stáli v pevných šikoch.
Aby nás nikto nikdy nepokoril.
My túto prísahu dvíhame vysoko nad čelo národa,
Do okien nášho sveta, aby sa dozvedel, kto šliape naše právo.
Kto ukrutný je, pritom však slabý, slabý, veľmi.
Veď lásku včerajšiu pochoval v pochode okupantských tankov.
Ty augustový deň, v srdci Ťa budem mať pre bolesť a krivdu.
Pre čelá vzpriamené, ktoré sa vzoprelí
Tak ako žulové skaly brál
Tak ako vodopád v Tatranskej doline
Tak ako búrlivá odvaha dopredu, dopredu.
Ty augustový deň, náš slávny, slávnych detí,
Rok — tisíc deväťstoštyridsiaty štvrtý.
Odvahu do nás vlej, srdcia nám v hrádzu spoj.
Ty augustový deň, nie si dňom pokory.
Lež národa vlády, čo žiada — odíďte!
Odíďte z ulic našich s pricdomia našich detí.
Zo záhrad tejto zeme, aby v nich nerástlo stiporadie hanby.
S menami okupantov.
Ty augustový deň odvahou našou buď.
Vzpriamenou a nekonečne hrdou — národ náš, národ môj.
Ty augustový deň, sme v jedno v prísahe.
Tie krídla odvahy a partizánsky vzdor
Tú pieseň bojová, nik ešte neumlčal.
Ty augustový deň v srdci Ťa budem mať.
Pre bolesť a krivdu.
Pre čelá vzpriamené, ktoré sa vzoprelí
Tak ako žulové skaliská, našich brál
Tak ako vodopád v Tatranskej doline
Tak ako búrlivá odvaha — dopredu
Rod slávny, slávnych detí, odvahu do nás vlej
Ty augustový deň velikej prísahy!

Bratislava, 25. 8. 1960

Smer Moskva...

„Smer Praha" — čo všetko znamenali tieto dve slová vtedy, kedy boli heslom a viac než heslom nás všetkých! Najskôr náprava tej hroznej potupy, čo na náš ľud uvalili Mníchov a okupácia nemeckého fašižmu potom. Smer Praha vtedy znamenalo predovšetký toto: koniec všetkému, čo na nás uvalila strata samostatnosti. Pod týmto heslom je však obsiahnutý aj predobraz ľudovo-demokratického Československa... Tiež vlodia a riadila oslobodzovaciu akciu Komunistická strana Československa, jediná, ktorá československý ľud nezradila, pretože sa vedome opierala o svoj marxisticko-leninský program. I spomínať by sa chcelo, a mnoho spomínať. Na živých, i mŕtvych, politikov i vojakov, našich i sovietskych, všetkých druhov zbraní a hodností. . A preto — sláva Smeru Praha a vďaka jeho vernými"

Tieto slová napísal Zdeněk Nejedlý ako úvod ku Zborníku spomienok príslušníkov I. ČS. armádneho zboru v ZSSR, účastníkov SNP...

Dejiny sa však menia. Dnes by sme radi volali: Smer Moskva, Berlín, Budapešť, Sofia, Varšava! Aj dnes sú to viac než heslá nás všetkých. Nápravou hroznej potupy, čo na náš ľud uvalili vojská piatich vojsk varšavskej zmluvy, ktorí nás prišli tentoraz, úplne bez nášho vedomia i žiadosti, „oslobodiť". A vyhnať z našej vlasti kontrarevolucionárov, o ktorých však vôbec nevieme. Smer hlavné mestá piatich štátov, vojaci ktorých sem prišli v úlohe okupantov, však dnes znamená opak Mníchova: dnešných vojakov nevítame ako osloboditeľov. Neprišli sem preto, aby nás oslobodili, ale preto aby nás pripavili o samostatnosť.

Dejiny sa menia, avšak naša Komunistická strana, tak, ako v štyridsiatomplatom, aj dnes, každú hodinu, riadi a vedie náš oslobodzovací boj proti nežeľaným interventom. Aj dnes je jediná, ktorá nezradila náš ľud. Aj dnes sa opiera o svoj marxisticko-leninský program, hoci ho naši bývalí spojenci tak ťažko zdiskreditovali.

Žiaľ, bude sa musieť znova spomínať, mnoho spomínať. Najmä na mŕtvych, na nevinné obete, na vyhasnuté mladé životy, len preto, že nesúhlasili s násilným vpádom do našej vlasti. Na nesmierne škody, ktoré, priniesli a narobili zbrane votrelcov, oceľové pásy. Ale najmä budeme spomínať na jazvy v duši. V duši, potomkov Husa i Jánošíka, Slovanov. Lebo nám ich porobili priatelia, Slovania a ich spojenci.

A preto: smer Moskva, Berlín, Budapešť, Sofia, Varšava!

Inter arma...

25

Na strategických miestach Bratislavy sú ušto stále rozmiestené cudzie tanky, kanóny cielia na životy občanov. Po meste patrolujú kde tu cudzí vojaci, všeobecne ignorovaní, prijímaní ľudovým pohŕdaním. Bratislava sa šiesty deň stoicko drží ako frontová mesto. A na týchto okolnostiach mlčia múzy.

Múzy mlčia, pretože hovoria zbrane. A budú mlčať, kým nezmizne z dohľadu cudzie tanky a uniformy.

Nehrajú kiná, zatvorené sú galérie a múzeá, plagátovaný koncert na nádvorí Starej radnice vystriedal koncert sirén, kliksónov, zvonov. A zlovestnej strelby. V sobotu mala začať hrať Nová scéna, no brány divadla ostali na protest proti okupantom zatvorené. Nastúpila už aj činohra SND, ale umelci našej národnej scény myslia na iné ako na javisko. Všetkými možnými formami sa solidarizujú s naším hrdinským ľudom, vydávajú plamenné výzvy a protesty, ktoré nachádzajú ozvenu. Už v prvých hodinách okupácie vyslovila prostredníctvom rozhlasu členka činohry SND Eva Kristinová svoj rozhodný protest proti tomuto hanebnému činu a v najťažších chvíľach sa prihlásila za členku strany — strany Alexandra Dubčeka. Akú obrovskú morálnu silu predstavuje takýto čin! V akom protiklade je s tými karlortstickými členmi strany, ktorí zneužívali stranícku legitimáciu iba vo svoj osobný prospech, ktorí stratili chrbtovú kosť, boli ochotní a schopní slúžiť hockedy hockomu. Je obrovským kladom práve týchto dní, že sa strana zbavuje tohto balastu a získava tak morálny kredit ako doteraz nikdy.

Práve pred týždňom sme dostali z Taorminy na Sicílii obsiahlu informáciu o našej Slovenskej filharmónii. Nestihli sme ju uverejniť. Keď prejdú tieto čierne dni, budeme sa môcť k úspechom našich umelcov ešte vrátiť. V týchto chvíľach mali už byť naši filharmonici doma, mali začať usilovne skúšať svoj repertoár pre budúcu sezónu. Do tejto chvíle sa však nevrátili. Dnes predpoludním sme sa na riaditeľstve Slovenskej filharmónie dozvedeli iba nepotvrdené dohady, že náš orchester je už vo Viedni.

Nevyšli tento týždeň nijaké nové knihy. A predsa v tichých chvíľach oddychu siahneme dnes po knihách, založených niekde v domácej knižnici. Ako balzam pôsobí slovo básnika, v dielach géniov nášho národa nachádzame obdivuhodne veľa impulzov pre ďalší vzdor a odvahu. A siahneme aj po dielach Marxových, Engelsových, Leninových. Začítajme sa len do myšlienok týchto veľkých ľudí po našej strašnej skúsenosti. Oči sa nám otvoria a utvrdíme sa v názore, že akt okupácie našej socialistickej vlasti, kde práve po januári získavala komunistická strana veľkú dôveru, otrasenú politikou zbankrotovanej Novotného kliky, bol zákerným zločinom veľmocenského šovinizmu a imperializmu.

JURAJ PRÍBOJSKÝ

NOVINÁROM SVETA!

DÔLEŽITÉ UPOZORNENIE VŠETKÝM TELEVÍZNYM SPOLOČNOSTIAM EUROVÍZIE, TELEVÍZNYM SPOLOČNOSTIAM ZÁMORIA, AKO AJ CELEJ SVETOVEJ TLAČI!!!

Moskovská televízia dáva vám k dispozícii filmový a fotografický materiál z pobytu československej delegácie v Moskve. Upozorňujeme vás dôrazne, že ako sa zistilo, ide o zostrihový materiál a fotomontáže, v ktorom sú použité zábery aj z posledného stretnutia prezidenta Svobodu s Brežnevom v Bratislave, napríklad záber bozkávania sa na moskovskom letisku je falzifikát.

Upozornite na túto skutočnosť všetkých kolegov novinárov a televíznych pracovníkov združených v Medzinárodnej organizácii novinárov.

Štátna bezpečnosť nezradila

Dnes vystúpil v legálnom vysielaní Čsl. rozhlasu predseda Bezpečnostného a branného výboru Ing. Hoffman, ktorý povedal, že po prvých dňoch nedorozumenia na Ministerstve vnútra väčšina príslušníkov Štátnej bezpečnosti sú preukázala ako dobrí a uvedomelí vlastenci. Minister Jozef Pavel má situáciu v rukách. Legálnej vláde sú verní aj mnohí tí príslušníci ŠTB, ktorí v prvých dňoch plnili rozkazy, o ktorých neskôr zistili, že ich vydali kolaboranti. V tejto súvislosti Ing. Hoffman upozornil, že treba veľmi opatrne používať slovo kolaborant: pri označovaní príslušníkov ŠTB, pretože mnohí nadviazali kontakt s okupantmi, aby získavali od nich informácie potrebné pri ochrane záujmov našej republiky. Mnohé obvinenia sa totiž ukázali nepravdivé. Tak napríklad major STB J. Vukurka, o ktorom sa tvrdilo, že bol šéfom zatýkacej skupiny v Prahe je nevinný a obvinenia proti nemu sa nezakladajú na pravde. Aj príslušníci Krajskej správy ZNB v Bratislave pred dvoma dňami dementovali správu rozhlasu o tom, že mali byť použití k zatýkaniu našich občanov. V rezolúcii celoúčtovnej organizácie Komunistickej strany zdôraznili, že budú rešpektovať iba príkazy legálnej vlády Ing. Černíka.

Povedal: „Pardon"

O sympatiách zahraničia k národom Československej republiky svedčí aj udalosť, o ktorej sme sa dozvedeli včera večer. V Bendrkach ktosi odcudzil nášmu turistovi osobné auto. Keď zistil, že ide o auto občana ČSSR, zatelefonoval mu do hotela a oznámil miesto, kde nájde svoje auto v absolútnom poriadku.

Slobodná televízia o šiestej

Dnes na rozdiel od predchádzajúcich dní vysiela bežne televízia na Slovensku svoje obrazové a slovné spravodajstvo skôr — už o 18.00 hod. Upozorňujeme, že najlepšie možno vyladiť zvuk i obraz na domácu anténu z dvojvodiča, ktorého prijímacia časť je dlhá 53 cm. Na konci odizolovanú dróty dvojvodiča treba spojiť, spodný v prostriedku prerezať a napojiť na zvod. Tedy dnes o 18.00 legálne vysielania bratislavskej televízie!

Naša salva

Moskovský rozhlas bude mať zase senzáciu. O 9. hodine (nášho času) zaznelí na celom území republiky salvy proti „osloboditeľom", ktorí nám nezištne a bratsky prišli na pomoc. Iste však pomôcť, že tie salvy nezaznievali zo zbraní „kontrarevolucionárov", ale zo zvonov, kliksónov áut, továrenských sirén, hrmotom popolníc, i celkom obyčajných randítc, slonom zo všetkého, čím sa dá robiť hrmot.

Vodič starej električky trafa „5" dupal nohou na zvonec. Asi po 5 minútach prestal. Okamžite mu ľudia dohovárali, prečo nevyzváňa. „Veď už nemôžem, bránil sa vodič. „Už ma boli noha. Poďte niekto iný na to dupať." A hneď sa našiel ochotník, ktorý takmer rozdrvil podlahu.

Na námestí SNP malá fiatka stvárala hotové rodeo. Krúžila so zapojeným rinkavým kliksónom na malom priestranstve priamo pred miestom, kde sú uschované prepadové pancierové vozidlá. Ktorýsi muzikálne založený automobilista si vari z ôsmich kliksónov zrežíroval melódiu na Deti z Pyrea.

Zvonár v blízkom kostole sa kompáral na povraze zvona a nadlietoval takmer do dvoch metrov.

Hľa, ľudríšči, moskovskí komentátori! Toto je náš hlas proti vašim „duchaplným" komentárom, ktorých napokon aj tak sotvakto počúva.

Aj na Červenom námestí...

Skupina päťnástich sovietskych intelektuálov sa včera na Červenom námestí v Moskve pokúsila usporiadať demonštráciu proti obsadeniu Československa vojskami Varšavskej zmluvy. Podľa západných spravodajcov boli rozohnaní sovietskou tajnou políciou a štyroch z nich z Červeného námestia odviedli.

Doprava normálna

Bratislava (—) — Ako nám dnes oznámili z DPMB, autobusy, trolejbusy a električky mestskej dopravy už riadne premávajú podľa cestovného poriadku. Výnimkou je iba trolejbusová trať 13 — jej premávka je skrátené z Kolby po Karpatskú cestu, lebo Gottwaldovo námestie je ešte stále obsadené okupačným vojskom.

Upozorňujeme občanov Bratislavy, že až do odvolania premávajú mestské spoje iba do 20. hodiny večer. Bratislavské závody by mali upraviť pracovné smeny tak, aby sa všetci zamestnanci mohli dovtedy dostať domov.

Púšťajú hrôzu

Tlač platných krajín, ktorých vojská okupovali Československo, pokračuje v kampani proti všetkým, ktorí nesúhlasia s okupáciou a stavajú sa na stranu našej republiky. Moskovská Pravda včera varovala všetkých, čo neschvaľujú násilný akt proti Československu, že so hrajú s ohňom. Prítom ostro zaútočila na ministerského predsedu ľudovej Číny Čou-en-laja v súvislosti s jeho odsúdením okupácie našej krajiny.

Moderný náučný slovník

Vo včerajšom druhom vydaní Večerníka sme priniesli prvú časť novoupraveného Malého okupačného náučného slovníka, spracovaného podľa Bočšoj sovietskoj encyklopedii. Dnes prinášame ďalšie heslá.

AZBUKA — druh písma, ktorý sa naši školáci nemôžu naučiť po osem rokov, ale ktorý sa naučili veľmi hravo za posledných šesť dní.

IVANUŠKA — globálne pomenovanie sovietskeho vojaka, vyskytujúce sa najmä v spojeniach „choď domov", „okupanti" a „pozor na tranzistory".

KONTRAREVOLÚCIA — všetko to, čo sa nepáči tovarišom Brežnev and Co. Výraznými znakmi kontrarevolúcie sú: občianske práva, sloboda tlače, demokracia.

DIALEKTIKA — marxistické (pôvodne hegelovské) učenie o ustavičnom vývoji sveta. Názorným príkladom dialektiky je prítomnosť sovietskych tankov v Československu v roku 1945 a v roku 1968.

KOLABORANT — spolupracovník osloboditeľských vojsk. Vyvíja činnosť, ktorú by sme neradili súdruhovi Šalgovičovi, Švestkovi, Indrovi a spol.

INTERVENCIA — pôvodne ozbrojený zásah do vnútorných vecí iného štátu. Dnes klasická forma pomoci Sovietskeho zväzu spriateleným krajinám Varšavského paktu.

IMPERIALIZMUS — pôvodne vrcholné štádium zahnívajúceho kapitalizmu. Dnes už aj vrcholné štádium zahnívajúceho brežnevovského poňatia komunizmu.

Strana čtvrtá:

Pred pohrebom

Na Ondrejskom cintoríne predpoludním až do času uzávierky nášho čísla čakalo okolo dvesto ľudí na prevezenie tela Danky Kašnanovej, ktorú mali dnes od pol desiatej vystaviť na katafalku až do štátneho pohrebu, ktorý bude o 13. hodine. Aj keď vozidlo dlho neprichádzalo, čakali dôstojne, mlčky, s kvetinami v rukách a iba kde-tu sa ozvali dohady, prečo auto ešte neprichádza. Veľký záujem a účasť už v predpoludňajších hodinách svedčia, že pohreb pôjde naozaj do veľký a dôstojný pohreb.

SADISTI

V sobotu o pol šiestej zastavili v Mlynskej doline vojaci okupantov osobné auto s troma mladými ľuďmi. Brutálne ich vytiahli von a prehľadali im auto. Našli u nich filmovaciu kameru a okamžite ju začali na cesto. Potom ich zbili, nadávali im do fašistov a chceli im prestrieľať nohy. Zabránil tomu jeden zo starších tankistov.

Živá pamiatka mŕtvym obetiam.

Zásobovanie spoľahlivé

Pred troma dňami sme písali, že v bratislavských pekárňach pečú chlieb napretrhnutie vo dne i v noci. V sobotu večer však zistili, že ho pomaly nebude mať kto odoberať. Ľudia sa zvykli na plynulé zásobovanie a narobia veľké zásoby. Pekári preto nemohli ani pracovať v Dubčekovej smene včera popoludní a chlieb začali piecť až dnes ráno, pretože je ho ešte veľa na sklade.

Keďže sa situácia normalizovala, rozširujú aj sortiment na všetky pôvodné druhy a zajtra začnú veľkopekárne opäť dodávať

BRATISLAVSKÝ CHLIEB,

ktorý koncom minulého týždňa robili iba v jednej malej pekárničke.

Prísun zrna do mlynov je veľku spoľahlivý a zásoby múky stačia na plynulé zásobovanie všetkých predajní. Riaditeľ bratislavských Mlynov o cestovinárni Peter Sadlv nás prosil, aby sme

APELOVALI NA OBČANOV,

ktorí zbytočne nakupujú veľké množstvá múky a tým ochromujú zásobovanie. Netreba podliehať psychóze, múky bude dosť.

Mliekári sa takisto držia. Na riaditeľstve nás informovali, že mlieko z dodlu im doteraz dochádza dosť pravidelne, majú len obavy, aby okupačné vojská nezdržiavali zbytočne dovážajúce autá.

VYNIKAJÚCA DISCIPLÍNA

je vraj u vodičov z ČSAD, ktorí aj napriek nebezpečenstvu pracujú cez noc. Pracovníci JRD a štátnych majetkov, ktorí vozia mlieko, môžu večernú zásielku privlezť aj skoro ráno a s druhým rozvozom ranným. Najväčšie problémy majú v mliekárňach s fľašami, ktoré sa teraz nevyrábajú a ľudia ich nevracajú do predajní. Prosia zamestnancov obchodu, aby aj v tejto sťaženej situácii za každých okolností

PREBERALI FĽAŠE

a dovážali ich do závodu. Takisto sa obracajú na Reštaurácie a jedálne a školské stravovacie zariadenia, ktoré majú kanvy na mlieko, aby ich vyložili na ulicu a informovali o tom dopravné oddelenie na číslo 811-78. Mohlo by sa totiž stať, že mlieko nebude do čoho piniť. Pomôcť môžu aj zamestnanci Slovnaftu. Mali by v čo najväčšom množstve vyrábať

POLYETYLÉNOVÉ HADICE,

ktoré slúžia na plnenie mlieka do vrecúšok. Možno bude mliekáreň núlená väčšinu mlieka expedovať v takomto balení. Dnes v mliekárňach brigádnicky pomáhali zamestnanci dielní SND a prídu pravdepodobne aj brigádnici z Výskumného ústavu mraziarenského. Riaditeľstvo vyzýva aj obchod, aby vo vlčšej miere

OBJEDNÁVAL TVAROH,

ktorého je dostatok a veľké množstvo sa zbytočne skrmuje. Všetci dodávatelia by tiež mali dbať na hygienu a chladenie mlieka.

Keďže rozvoz mlieka sa v noci začína podstatne neskoršie, lebo sú obavy zo zásahov okupantov, navrhuje riaditeľstvo mliekární obchodným organizáciám, aby predĺžili, alebo presunuli otváracie hodiny predajní s mliekom. Za terajšej situácie totiž nestačia tieto predajne mlieko rozpredať a zbytočne sa vracia späť.

Nedostatok mäsa Bratislava nepociťovala. Ako nás informovali na riaditeľstve bratislavského Mäsového priemyslu, niektoré predajne už dnes

MÄSO NEPREBERALI.

Sortiment je vcelku taký široký ako predtým, až na náročné párky, ktoré sa prestali vyrábať. Ak sa však situácia skonsoliduje, začnú opäť. Prísun dobytka je tiež dostatočný, takže nedostatok mäsa a mäsových výrobkov v najbližšom čase nebude.

Rozpačité Moskva

Do Moskvy prišli predstavitelia Poľska, NDR, Maďarska a Bulharska. Majú sa zúčastniť na rokovaniach s čs. delegáciou. Moskovská tlač napriek k rokovaniam vlastné informácie ani komentáre. Uverejňuje iba správu TASS, v ktorej sa vôbec nehovorí, kto tvorí delegáciu Sovietskeho zväzu. Z členov našej delegácie sa spomína iba meno prezidenta armádneho generála Ludvíka Svobodu.

Život sa nezastavil

Z včerajšieho zasadnutia Národného zhromaždenia ⊙ Drvivá väčšina príslušníkov MV ostala verná ⊙ Nič neostane na poli ⊙ Zdravotníci bez väčších porúch

I napriek okupácii Československa vojskami Varšavskej zmluvy život sa u nás nezastavil. Svedčí o tom napríklad aj fakt, že včera popoludní zasadalo v Prahe Národné zhromaždenie, ktoré prerokovalo rad dôležitých a naliehavých problémov.

Parlamentné výbory rokovali o situácii v krajine a prijímali opatrenia, ktoré sú potrebné pre zabezpečenie normálneho života. Branný a bezpečnostný výbor konštatoval, že drvivá väčšina príslušníkov Ministerstva vnútra si plní povinnosti a rozkazy. Tiež príslušníci československej ľudovej armády plnia rozkazy, zachovávajú pokoj a nenechávajú sa odzbrojiť. Branný a bezpečnostný výbor všetkým príslušníkom ďakuje.

Poľnohospodársky výbor sa zaoberal postupom žatevných prác. Oznamuje, že nie je nebezpečenstvo z toho, že by sa nepodarilo zobrať obilie z tohtoročnej mimoriadne dobrej úrody. Výbor vyzýva okresy, aby si navzájom pomáhali, predovšetkým, aby si požičiavali kombajny a všetku potrebnú techniku. Ministerstvo poľnohospodárstva sa za všetkých síl snaží zabezpečiť najpotrebnejšie zásobovanie a dopravu potravín.

Výbor zdravotnícky konštatoval, že v podstate nebol narušený chod našich zdravotníckych zariadení. Dochádzajú dodávky lekárskeho materiálu dokonca i zo zahraničia. Národné výbory organizujú starostlivosť o staré a opustené osoby.

Na štvrté straně je kromě toho ještě VYHLÁSENIE PREDSEDNÍCTVA ÚV KSČ K SITUÁCII O MIMORIADNOM XIV. ZJAZDE KSČS.

Mimoriadne vydanie

PONDELOK 26. AUGUSTA 1968

SMENA – 26. AUGUSTA 1968 – MIMORIADNE VYDANIE

Dvoustránkové vydaní na jednom listu v obvyklém novinovém formátu.

Strana první:

V záhlaví nápis : "VERNÍ ZOSTANEME !
Prezidentovi SVOBODOVI,
tajomníkovi ÚV KSČS DUBČEKOVI,
vláde O. ČERNÍKA,
NZ J. SMRKOVSKÉHO"

Dále tyto články:

NEVERTE IM!

Na niektorých miestach v Bratislave sú ešte tanky priamo na uliciach. Chvíľami okolo nich nieto nikoho, niekedy sa ľudia s vojakmi púšťajú do reči. Pýtajú sa ich, čo tu robia, a prečo nechcú odísť. V snahe čo najlepšie vysvetliť, že sú tu nevítanými, apelujú ľudia na ich city. Približujú sa k nim tak, že si porovnávajú roky, hovoria o známych a priateľských vzťahoch s ľuďmi, ktorých majú v Sovietskom zväzu. Aj smiech sa ozve a ti na takoch sa hrdia, aké úspešné styky sa im podarilo nadviazať s obyvateľstvom.

Neverte im, občania! Vyslelanie z Moskvy vaše úprimné snahy vysvetliť okupantom na uliciach našu situáciu, zneužíva na to, aby dokumentovali, že ich vojská naše obyvateľstvo medzi sebou s radosťou víta. V Bratislave sa objavili ruskí vojaci s fotoaparátmi. Ich filmári aj so skrytými kamerami robia dokumentárne snímky z takto vytvorených situácií a predkladajú ich ako dôkaz srdečného vzťahu našich obyvateľov k nim. Nedajte sa pomýliť, ignorujte ich!

Druhá smena hladovkárov

Pred Univerzitou Komenského v Bratislave včera o 13.00 hod. zaspievala skupina 35 vysokoškolákov, držiacich hladovku od skorých ranných hodín 21. 8. 1968, štátnu hymnu a uctila si minútovým tichom obete, ktorým vyhasil život guľky sovietskych okupantov. V obedňajších hodinách vystriedala skupinu, ktorá niekoľko dní hladovala, iná skupina vysokoškolákov a študentov.

Po boku legálnych predstaviteľov

BRATISLAVA — V 13., 21., 22. základnej organizácii KSS pri Krajskej správe zboru národnej bezpečnosti v Bratislave schválili rezolúcie, v ktorých vyhlasujú, že v nijakom prípade nebudú plniť politické úlohy, ktoré by boli namierené proti občanom našej republiky. Pevne stoja po boku legálnych predstaviteľov nášho štátu a budú plniť len a len ich príkazy.

Uznesenie pléna ÚV KSS

Včera o 10.00 hod. sa zišlo plénum ÚV KSS rozšírené o predstaviteľov, delegátov mimoriadneho zjazdu KSS zo všetkých krajov Slovenska. Plénum sa jednomyseľne uzniesło:

1. Nesúhlasili sme a nesúhlasíme s ničím neodôvodneným okupovaním nášho územia vojskami Varšavskej zmluvy. Žiadame ich neodkladný odchod!

2. ÚV KSS vyslovuje poľutovanie nad tým, že obeťami tragických udalostí sa stali občania Československej republiky a vyslovuje rodinám pozostalých v mene KSS, v mene našich národov svoju účasť.

3. Uznávame jedine legálne zvolené orgány strany a štátu, vedenie strany na čele so súdruhmi Dubčekom, Černíkom a Smrkovským. Žiadame, aby boli ihneď uvoľnení internovaní predstavitelia strany a štátu a normalizovali sa podmienky pre riadnu činnosť legálnych orgánov.

4. Hlásime sa k výsledkom mimoriadneho XIV. zjazdu KSČS, súhlasíme s výsledkami prvého zasadnutia tohto zjazdu.

5. Plénum ÚV KSS dospelo k záveru, že situácia si vyžaduje zvolať ihneď mimoriadny zjazd KSS. Ale vyjadrujúc svoje pevné stanovisko za súdruha Dubčeka, za jeho vedenie strany, za súdruha Svobodu a Černíka, rozhodli sme sa na ich osobné požiadanie odložiť zjazd KSS z 26. 8. 1968. Termín zjazdu stanovíme ihneď po príchode našej delegácie z Moskvy a osobne po dohode so súdruhom Dubčekom.

6. Žiadame, aby sa urýchlili rokovania v Moskve a delegácia vedená s. Svobodom sa čo najskôr vrátila do vlasti.

7. Delegáti mimoriadneho zjazdu Komunistickej strany Slovenska zostanú na svojich miestach, tam, kde už sú a hneď po pléne ÚV KSS sa stretnú s vedúcimi tajomníkmi KV KSS a OV KSS.

8. Ukladá sa komunistom v Predsedníctve Slovenskej národnej rady, aby okamžite prijali opatrenia na zlepšenie práce tohto orgánu a celej Slovenskej národnej rady.

9. Sme pevní v jednote s českými komunistami, s českým národom. Kategoricky zdôrazňujeme, že za jedinú možnosť považujeme socialistický vývoj v jednotnej federatívnej republike Čechov a Slovákov. Problémy štátoprávneho usporiadania na v podstate dohodnutých zásadách federácie budeme riešiť v najbližšom období po vytvorení podmienok. Hlásime sa plne k Akčnému programu KSČS.

10. Plénum sa rozhodlo poslať v mene slovenských komunistov, v mene ľudu Slovenska najvrelejšie pozdravy súdruhom Dubčekovi a Svobodovi do Moskvy.

MURZIN, NEMLČTE!

Pred dvadsiatimi štyrmi rokmi pozoskakovali do našich rodných hôr ruskí chlapci, ktorých naši otcovia a matky vítali s otvorenou náručou ako rodných bratov. Prišli pomôcť Slovensku, ktoré sa chopilo zbrane a povstalo za svoju slobodu. Desiatky ruských mien so celým generáciám vryli hlboko do srdc, pretože ich naše matky nám, svojim deťom odovzdali ak nie s materským mliekom, tak rozhodne so skyvou chleba. Od tých pamätných mesiacov roku 1944 každoročne sme spomínali na Asmolova, Murzina, Valjanského, Veličku, tých, z Kyjeva, Ufy, Moskvy, Penzy, Charkova... Vítali sme ich každoročne ako najmilších a najvítanejších hostí aj v našej redakcii a naši redaktori s napätím znova a znova počúvali a spisovali ich zážitky z čias veľkých a slávnych. Prichádzali za nimi aj v priebehu roka, vždy, keď prišli do ZSSR na služobnú či súkromnú cestu, zavolali niektoré telefónne číslo a boli bratsky vítaní. Ako mrazivo dnes znie takáto spomienka. Prečo sa musela poškvrniť čistá láska, pestovaná už našimi pradedmi? Prečo Kollárovo „dubisko", ku ktorému sme sa vždy s dôverou a nádejou priklánali, nastavilo proti nám hlavne guľometov? Je to strašné nedorozumenie. Krv spečatiuje nielen priateľstvo, ale aj nenávisť!

Dajan Bajanovič Murzin, vy, ktorého slovky Čechov a Slovákov nazývame dodnes rodinne „Jurko", boli ste ešte pred pár týždňami u nás na návšteve. Videli ste kontrarevolúciu? Nie! Sám ste nám to povedali. Prosíme vás, pre tú krv, ktorá tiekla pred dvadsiatimi štyrmi rokmi v Slovenskom národnom povstaní, ale aj pre tú, ktorá dnes tečie u nás z bratovraždy, nemlčte! Nemôžete mlčať! Nesmiete mlčať!

Z rokovania Bezpečnostnej rady

Morálne vyhrala ČSSR

NEW YORK — Na zasadnutí Bezpečnostnej rady nekonečné výklady sovietskeho delegáta Malika smerovali k tomu, aby sa zasadanie čo najdlhšie pretiahlo v nádeji, že sa Moskve podarí zohnať v ČSSR niekoľkých zradcov, z ktorých by mohli clabovať novú vládu. Americký delegát George Bouli na to poznamenal, že by nebolo prekvapením, keby sovietsky delegát Malik začal na zasadaní čítať moskovský telefónny zoznam. (Pozn. red. — Bouli zrejme netuší, že niečo také ako je telefónny zoznam v Moskve nejestvuje.)

Napriek sovietskemu vetu získalo Československo v Bezpečnostnej rade morálne víťazstvo. Výstižne to povedal britský delegát: „Pripájam sa ku všetkým tým, čo milujú slobodu a cítia odvahu. Spolu s nimi vzdávam hold čs. delegátovi Mužíkovi, jeho vláde a všetkým predstaviteľom jeho statočnej krajiny, ktorí sa nesklonili pred inváznymi silami a útlakom."

Bezpečnostná rada väčšinou hlasov odhlasovala rezolúciu, ktorá sa zakladá na troch základných koncepciách:

1. Nepripustiť inváziu a okupáciu Československa vojskami Varšavskej zmluvy;
2. Vyjadrenie starosti Spojených národov o československý ľud a jeho legálnych predstaviteľov v tejto vážnej chvíli;
3. Požiadavka, aby Sovietsky zväz a ďalší členovia Varšavskej zmluvy prestali sledovať svoj terajší kurz, zastavili svoje vojenské sily z Československa a zdržali sa akejkoľvek intervencie do vnútorných vecí tejto krajiny.

Pravdaže, sovietsky delegát Malik túto rezolúciu vetoval.

Americký delegát Bouli na to veľmi vážnym hlasom pripomenul Malikovi, môže umlčať oprávnený ľud Malikovi: „Vaše veto, pán hlas tejto Rady, ale nemôže udusiť dušu srdnatého ľudu, ktorý sa vzpiera tomu, aby mu bola nanútená náhražková vláda, zostavená v Moskve. Vaša vláda, pán Malik, môže vetovať rezolúciu BR, ale nemôže navždy alebo na dlhý čas vetovať tvrdošijné a vytrvalé snahy čs. ľudu v jeho úsilí o svoj vlastný národný rozvoj v rámci komunistického zriadenia. Vaša vláda, pán Malik, môže vetovať dotorajšiu vládu Československa, a na jej miesto dosadiť svojich quislingov. Ale čo si myslíte? Ako dlho budú môcť tieto brutálne činy obstáť? História rozhodne ukáže, že najúbohejšou obeťou vášho veta nebude vláda alebo ľud Československa, ale skôr tí ustrašení a nerozumní vodcovia Sovietskeho zväzu, ktorí dali rozkaz k inváziii a k brutálnej okupácii Československa.

Márne a lživo vyšli Malikove reči. Evidentná pravda vyšla najavo — bola potvrdená z úst najpovolanejších — z úst pána ministra zahraničných vecí Československa Hájka.

Po Hájkovom vystúpení Bezpečnostná rada odročila svoje rokovanie na dnes.

Dnes sa má začať konferencia šiestich

Rokovania v Moskve sa predlžujú

Predpokladá sa účasť celého bývalého Predsedníctva ÚV KSČS @ Vedenie strany a čs. štátu žiada urýchlený Svobodov návrat

Moskva — Sovietska agentúra TASS oznámila, že rokovania medzi sovietskymi predstaviteľmi a československou delegáciou, vedenou prezidentom Ludvíkom Svobodom, budú pokračovať aj dnes. Agentúra označuje ovzdušie doterajších rokovaní za priateľské a otvorené.

Počas včerajška čoraz častejšie sa ozývali chýry, že k moskovským rokovaniam sa pripoja aj predstavitelia NDR, Poľska, Maďarska a Bulharska, ktorých vojská spolu so sovietskym zväzom okupujú československé územie. Vo večerných hodinách tieto chýry potvrdil tlmočník československého veľvyslanectva v Moskve. Oznámil, že do sovietskeho hlavného mesta pricestovali predstavitelia týchto štyroch krajín, Ulbricht, Gomulka, Kádár a Živkov. Doteraz však nieto náznakov, koľko môžu tieto rokovania trvať.

Agentúra TASS ani nijaký iný oficiálny prameň zatiaľ nepotvrdili účasť prvého tajomníka ÚV KSČS Alexandra Dubčeka a ďalších československých predstaviteľov, ktorých nemenovala správa o pôvodnom zložení Svobodovej delegácie, na moskovských rokovaniach. Pokladá sa však za isté, že na konferenciu šiestich krajín — prvých signatárov varšavského listu a ČSSR — sú pozvaní všetci členovia Predsedníctva ÚV KSČS z čias rokovaní v Čiernej nad Tisou a Bratislave. Už včera popoludní západné agentúry oznámili, že k pôvodnému zloženiu Svobodovej delegácie, k A. Dubčekovi a O. Černíkovi, o ktorých účasti hovorili neskoršie správy, pricestoval do Moskvy B. Šimon, O. Švestka a J. Špaček. Z bratislavských prameňov sme sa dozvedeli, že do Moskvy odleteli aj F. Barbírek a J. Rigo.

Ako je známe, podľa pôvodného oznámenia sa mal prezident Svoboda a súdruhovia, ktorí ho sprevádzali na ceste do Moskvy, vrátiť ešte v ten istý deň, to je vo štvrtok. Neustále odkladanie jeho návratu vyvoláva u legálnych ústredných orgánov československého štátu a KSČS značné znepokojenie. Vzťadom na badateľné zostrenie situácie v okupovanom Československu, ÚV KSČS, vláda republiky a Národné zhromaždenie vyzvali prezidenta, aby sa aspoň nakrátko vrátil do vlasti. Ide o to, aby sa prezident mohol na mieste oboznámiť so situáciou vo vlasti.

Strana druhá:

Ako nás obsadili

Nie dlho sa tešil náš redakčný kolektív legalite. Už po vyjdení prvého „okupačného" čísla dostali sme správy z kompetentných miest, že sovietsky vojenský veliteľ protestoval proti obsahu čísla a mimoriadne ho dráždili fotografie z prvého dňa okupácie v bratislavských uliciach. Okupačný veliteľ Bratislavy prehlásil, že Smena — rovnako ako iné naše noviny — sú dielom kontrarevolucionárov a že ich ďalšie vydávanie je možné iba po jeho cenzúre. S jeho podmienkami sme, pravdaže, nemohli súhlasiť. Priečili sa nášmu novinárskemu, stranníckemu a občianskemu svedomiu — aj v tých najťažších podmienkach maximálne pravdivo informovať verejnosť o súčasných udalostiach a líniu strany v zmenených podmienkach. Desiatky vašich telefonátov nás však upozorňovali na hroziace nebezpečenstvo. V sobotu popoludní kolektívnej porade redakčného kolektívu sme robili ešte posledný pokus vydať pravidelné číslo Smeny. Uprostred tejto porady okolo 14. hodiny sa ozval telefón, známa a zodpovedná osoba nám jeho prostredníctvom oznámila, že sovietski vojaci idú obsadiť Smenu. Opustili sme teda miestnosti, ktoré sa nám stali tak blízko a nevyhnutné pre redakčnú prácu. Vzápätí krátko po 14. hodine mohli už obyvatelia našej ulice pozorovať zásah skupiny sovietskych vojakov z obrneného transportéra voči redakcii. Došlo k tragikomickej situácii, keď ozbrojené vojská chaoticky hľadali Smenu a občania iba nechápavo krútili hlavami a každý ukazoval iný, len nie ten pravý smer. Z obrneného transportéra vystúpil však vzápätí civil v červenej košeli, ktorý viedol vojakov hlavným vchodom do našich miestností. Stáli sme bezradne okolo budovy a prizerali sa, ako z transportéra č. 482 vykonávajú sovietski vojaci jeden z rozkazov. Redakcia je obsadená, rovnako ako naša tlačiareň. Sovietsky denník Pravda a štvavé vysielanie okupačného rozhlasu bude teda môcť oznámiť, že zásluhou sovietskych vojakov a ich včasným zásahom bolo zlikvidované ďalšie „ilegálne" kontrarevolučné stredisko československej tlače. Nuž a tak teda už ani vlastne nevieme, či vydávame ilegálnu Smenu v legálnej ČSSR alebo opačne.

Nevzdáme sa!

Informácia, vtipné texty, kresby a iné oznamy sa rôznymi cestami šíria medzi ľudí. Stĺpy, steny na frekventovaných uliciach, ale hlavne výklady, sú skvelými miestami, na ktorých sa výborne oznamuje čo je nového. O nápady nie je núdza. Cez noc okupanti sa snažia postříhať aspoň plagáty a fotografie súdruhov Dubčeka a Svobodu, ráno a cez deň — ale vo väčšom množstve sú na tých istých a ešte na ďalších miestach. Národ srší vtipom, šibeničným humorom i v tejto ťažkej situácii. Zostáva verný socializmu a vyzýva okupantov na cestu domov. Nevzdáva sa.

Avšak pozori V súčasnosti okupačné jednotky zosilňujú stav. Teraz ich je u nás vyše pol milióna mužov, a je nebezpečie, že zostrie niektorú opatrenia voči nášmu obyvateľstvu. Upozorňujeme preto najmä mladých, aby sa nevhodnými vtipmi na plagátoch, maľbách a letákoch nesnažili zľahčovať situáciu. Volte vhodné a dôstojné prostriedky na vyjadrenie nášho odporu. Preukážte svoj dôvtip, ale aj uvážlivosť. Preukážte morálnu i politickú prevahu nad okupantmi.

Pamätajte, že nové jednotky sú informované tak, že stopy po strelách a rozbité strechy a cesty sú výsledkom činnosti kontrarevolucionárov. Nedajte sa strhnúť, lebo každý počin môžu okupanti považovať za provokáciu.

Víza do Rakúska

VIEDEŇ — Rakúsky minister vnútra včera oznámil, že Rakúsko ruší nedávno založené vydávanie vstupných víz do Rakúska pre čs. turistov na hraniciach. Víza budú vydávať iba konzuláty v Československu. S výnimkou Hati pri Znojme sú všetky prechody z ČSSR do Rakúska znova otvorené. Rakúsko je i naďalej ochotné prijímať utečencov z ČSSR.

JEDNOTNE
od Ďarmot po Bratislavu

Mnohí naši turisti, ktorí sa vracajú cez jediný prechod z Maďarska — cez Valasské Ďarmoty domov — na radu našich ale aj maďarských colníkov volia do Bratislavy cesty pozdĺž južných hraníc Slovenska a tak sa vyhýbajú mestám, ktoré sú obsadené. Neraz musia ísť z dediny do dediny aj poľnými cestami, bludia, pretože aj tunajší občania, či Slováci, či Maďari, postihali všetky cestné značky. Mnohé cesty sú poznačené pásmi tankov, čerešne, jablone sú dolámané, obdraté. Mnohé dediny si svoje hlavné ulice premenovali na Dubčekove. Nielen na národných výboroch, školách, úradných budovách, či závodoch visia zástavy do pol žrde spolu s čiernymi zástavami, ale visia aj na súkromných domoch. A všade nápisy; v ruštine, maďarčine aj slovenčine: Dubček, to je naša nádej a sila! Prečo s bratovrahmi! Uznávame a podporujeme len legálnu vládu Dubčekovi slivovicu, Novotnému šibenicu! Juh pretínal osobný vlak, ktorý na oboch svojich stranách mal metrové nápisy: ZSSR — prečo chceto vidieť našu krv? ZSSR — priateľ, brat? Nie, zradca! Brat našim vrahom! Ľudia tento vlak srdečne pozdravovali, mávali rušňovodičovi aj cestujúcim. Že medzi Maďarmi a Slovákmi na juhu boli ešte pred pár dňami nedorozumenia? Dnes to znie už ako lož. Juh nikdy neboľ tak jednotný, ako je v týchto dňoch.

Svet je s nami

Rumunský veľvyslanec v OSN rokoval s gen. tajomníkom U Thantom. Informoval ho, že rumunská vláda stojí za Československom v jeho súčasnej kríze. Rumunská vláda dala Organizácii Spojených národov už niekoľko vyhlásení nadpovrujúcich vývoj v Československu.

Šéfdirigent bavorského rozhlasu vyhlásil, že odmietajú akékoľvek programy od štátov, ktoré vystupujú ako okupanti Československa.

Mexický minister zahraničných vecí vyhlásil, že Mexiko požiadalo Valné zhromaždenie OSN, aby sa zaoberalo otázkou Československa, pretože Sovietsky zväz zabránil rozhodnúť Rade bezpečnosti. Mexická vláda žiadala v tejto súvislosti o spolupráce všetky štáty.

Taliansky minister vnútra vydal pokyn, aby československým občanom vydali na požiadanie povolenie k trvalému pobytu.

V Djakarte došlo pred sovietskym veľvyslanectvom k demonštráciám, ktoré sa neskoršie premenili pred poľské veľvyslanectvo a Obchodnú misiu NDR.

V Mníchove demonštrovalo asi 10 000 občanov na podporu ČSSR. Demonštrácii poriadali politické strany a odborové organizácie.

Delegáti zjazdu kozmonautov, ktorý sa koná vo Viedni, sa pripojili k protestom proti okupácii Československa. V otvorenom liste sa dožadujú, aby okupanti z Československa ihneď odišli.

Okupácia Československa sa stáva predmetom kritiky aj v medzinárodnom robotníckom hnutí a medzi popredními predstaviteľmi svetovej verejnej mienky. Komunistická strana Veľkej Británie znovu potvrdila svoje zamietavé stanovisko proti okupácii Československa piatimi štátmi Varšavskej zmluvy.

Pod záštitou čs. národnej rady USA bola v sobotu v Chicagu protestná manifestácia niekoľko stovák delegátov, reprezentantov spolkov a organizácií, združujúcich amerických Slovákov a Čechov. K ich dôstojnému proteste proti okupácii Československa vierolomnými členskými štátmi Varšavskej zmluvy sa pripojili tiež zástupcovia chicagských spolkov, v ktorých sú organizovaní občania ostatných slovanských národov.

Vyše 3000 obyvateľov Bonnu v pravom slova zmysle blokovalo sovietske veľvyslanectvo a fakticky zabránili jeho normálnej činnosti. Z výkrikov a transparentov znelo: „Dubček—Svoboda, Dubček—Svoboda", „Gratulujeme! Trumfli ste Hitlera!" „Lenin sa obracia v hrobe, lebo nepoznáva Rusko".

Varšavská „päťka" po druhýkrát

MOSKVA — Rokovanie prezidenta Ľudovíta Svobodu, Alexandra Dubčeka a ďalších členov čs. delegácie v Moskve s predstaviteľmi Sovietskeho zväzu pokračuje aj dnes, avšak už za účasti predstaviteľov ďalších okupačných krajín — Gomulku, Ulbrichta, Živkova a Kádára. Znamená to, že naši sa držia. Ide najmä o dve požiadavky okupantov, aby Československo súhlasilo so sovietskymi okupačnými posádkami na území Československa v rozsahu takom, ako sú v NDR a so znovuzavedením cenzúry. Prekvapuje nás, že predstaviteľia krajín socialistického tábora sa boja pravdy, ktorú Lenin v každom prípade kládol na prvé miesto.

Širokorozchodná, „využitá"

KOŠICE (sm) — Širokorozchodná železnica z Čiernej nad Tisou do VSŽ pri Košiciach, na prevádzku ktorej ročne doplácamo státisíc korún, je konečne využitá: okupačné sovietske vojská dopravujú po nej vojenský materiál a proviant.

Smiech cez slzy

PRAHA — „Českoslovenští kontrarevolucionáři" vedia čo robia — vyhlásil vysielač pre Československo z Moskvy. Povedal to o najväčšom geologickom kongrese na svete, ktorý sa za účasti vyše 500 delegátov zo všetkých kontinentov koná od minulého týždňa v Prahe. Kongres sa rozhodol pokračovať v rokovaní aj napriek tomu, že je u nás okupácia. A to bol vari ten hlavný dôvod, prečo vysielač tvrdí, že kongres zaranžovala americká špionáž po dohode s „československými kontrarevolucionármi".

BRATISLAVA — Skupina mladých zistila, že sovietski vojaci berú po uliciach tranzistory. Chceli sa presvedčiť, či je o ne oza! taký veľký záujem. Rozobrali rozsypaný hromadu briket a pri uchu s nimi pustili sa do ulice Bratislavy. Naozaj, ich počin nezostal bez ohlasu. Vojakom nedalo, aby sa nepresvedčili, aké „tranzistory" to mladí počúvajú.

Udali zväzákov

Do Bratislavy sa v noci vrátila vyše 100-členná skupina čs. mladých ľudí, ktorí posledné 4 dni prežili v Budapešti. V ich stanovišti boli ubytovaní aj mladí ľudia zo ZSSR, Poľska a NDR. Poliaci a Nemci boli veľmi zarazení z propagandy našej republiky, boli jednotní s našimi zväzákmi, stále sa pýtali na správy z Prahy a sympatizovali s čiernymi stužkami, ktorú Čechoslováci s nápismi CS a Dubček nosili na prsiach. Komsomolci v prudkých diskusiách odmietli akýkoľvek iný názor, než vydal TASZ a podaktorí vyhlásili, že sú ochotní ísť aj oni s ich vojskami proti kontrarevolúcii do ČSSR a so zbraňou chrániť socializmus. Po našich chlapcoch a dievčatách sledili, zisťovali si, či počúvajú tranzistori a protestovali u maďarských úradov proti československej „provokácii". Niekoľkokrát zástupca Ministerstva kultúry upozornil našich mládežníkov, že si neželajú, aby sa grupovali, aby počúvali vonku rádio a nosili čierne stužky. Aj EXPRESS, cestovná kancelária maďarskej mládeže dala ultimátum na odstránenie stužiek. Maďarskí občania reagovali rôzne — mnohí sa pri pohľade na stužky desili, najmä starší, lebo im to pripomínalo rok 1956, iní s úsmevmi, stiskmi rúk a mávaním sympatizovali. Prosili nás, aby sme boli rozvážni, lebo u nich sa najmä mládež dala vyprovokovať a zbytočne tiekla aj jej krv. V sobotu maďarskí zástupcovia odmietli už poskytovať našim stravu, mnohí využili príležitosť návratu cez Štúrovo a Darmoty a opustili Maďarsko. Na colnici každému nášmu občanovi dávajú zlou slovenčinou vytlačené tzv. vyhlásenie prezidenta Svobodu o pridaní sa našich vojakov k okupujúcim vojskám a vyhlásenie časti členov ÚV KSČS, ktorí pozvali cudzie vojská o pomoc. Jedna občianka papiere na mieste roztrhala a hneď ju so sebou zbalili. Iní odmietli papiere prijať a všetci ich jednotne odmietli čítať. Maďarskí vojaci boli rozpačití, podaktorí sa nám priznali, že ich Sovieti z colníc odstraňujú, že ani voči nim nemajú ani oči ani uši.

Zbojnícka výprava a psychologická záhada

VIEDEŇ — Všetky rakúske noviny samozrejme píšu o Československu, jeho okupáciu nazývajú všetkými prilichavými menami, ako „zbojnícka výprava", „Svet nechápe" a pod. Uvádzame niektoré citáty z rakúskych novín.

VOLKSBLAT: „Skutočnosť, že v Československu je mládež hlavným pilierom odporu proti okupantom, je psychologickou záhadou. Ako vôbec mladí ľudia, ktorí vyrástli za Stalinovej éry a nikdy nepoznali slobodu, prišli na to, že im niečo chýba. A čo mladí sovietski vojaci? Prišli do Československa v domienke, že budú bojovať s nepriateľom. Avšak nijaké guľky im okolo uší nehvízdajú. Musia sa potýkať s myšlienkami a s argumentami. Ich protivníci od nich žiadajú diskusiu a na to nie sú pripravení. Pred odchodom vyfasovali muníciu, neabsolvovali však rečnícky kurz."

ARBEITERZEITUNG: Zhodnotil situáciu u nás takto: „Isté je, že českí a slovenskí ľudia svojou jednomyseľnosťou úspešne vzdorujú obrovskej vojenskej mašinérii. Ich počínanie je zmiešaninou heroizmu, šikovnosti, vášnivej túžby po slobode a chladnej vypočítavosti. Na tento druh odporu neboli agresori pripravení. Malý český Honza síce nemôže ruského obra Ivana poraziť, ale môže mu spôsobiť veľké bolesti."

KRONERZEITUNG: Pripomenul historickú skúsenosť, že násilné akcie majú úspech len vtedy, ak sú uskutočnené rýchlo. Každý deň, ktorý napadnutý získa, útočníkove pozície zhoršuje. To platí aj o útoku na Československo. Sovieti sa tam dostali do úzkych a zistili, že bez Dubčeka sa vyjednávať nedá. Je nádej, že Dubčeka a ostatní zatknutí čs. politici budú v Československu, i keď ostane obsadené, opäť hrať politickú úlohu.

Deň za 65 miliónov

PRAHA — Pražská štatistická služba dala prvé výsledky o škodách, spôsobených okupáciou v hlavnom meste republiky. Správa uvádza, že okupácia Prahy pre naše národné hospodárstvo ochudobnila náš hrubý dôchodok zatiaľ o 200 miliónov korún. Každý deň však vzrastie tento obnos o ďalších 65 miliónov korún. Okupáciou je celkom ochromená normálna práca dopravy, spojov, peňažníctva, ďalších komunikácií, rozhlasu a televízie. Okupáciou trpí prirodzene aj vláda, parlament a Kancelária prezidenta republiky. A čo mrzí najviac, sú straty na tom najcennejšom — na životoch. Za 4 dni prišlo v Prahe o život asi 20 ľudí a zranených bolo okolo 300 občanov. Škody na domoch, majetku štátu, nie je možné ani odhadnúť, nie to ešte vyčíslil.

■ Slobodný legálny vysielač Praha I. hlási: Z pankráckej väznice boli prepustení len tí, čo v týchto dňoch dovŕšili trest. Do väznice sa okupanti zatiaľ nedostali. Nebezpečných zločincov už previezli na také miesta, kde ich nebude možné zneužiť.

■ Ministerstvo zahraničných vecí dostalo „návštevu", po ktorej už nie je schopné riadne vykonávať svoju funkciu. Príslušníci NKVD rozhádzali všetok úradný materiál.

■ Kupredu levá — je heslo slobodného legálneho vysielača, ktorý v nemeckej, anglickej a francúzskej reči vysiela správy cez Prahu a Plzeň do zahraničia.

■ Rádiolokačné zariadenie, ktoré ide už dva dni od sovietskych hraníc, sa dostalo do Lysé nad Labem. Keďže okupačné vojská vedia, že sa ďalej nedostanú, náklad prekladajú do vrtuľníkov. Prvé s týmto nákladom už odišli na neznáme miesto.

■ Sovietske vojská v Prahe obsadili všetky redakcie.

■ Opätovná výzva: Nehovorte s okupačnými vojskami, kráčajte okolo nich hrdo, ale ticho!

■ Okupantské jednotky ešte od svojho príchodu nedostali stravu, chýba im aj voda a tento celý čas, znásobený ešte dňami presunu mimo našej republiky, sú v špinavej bielizni. Nových vojakov prisúvajú účelne aj preto, lebo ešte neboli v styku s obyvateľmi — teda ešte hlúpych a presvedčených sovietskou propagandou o nám potrebnej „pomoci".

■ Sovietska tajná polícia sa pokúša nadväzovať spoluprácu s našou vojenskou kontrarozviedkou. Doteraz sa im to nepodarilo.

■ Amatéri z trenčianskeho okolia! Okamžite zbaľte svoje vysielače, idú po vás!

■ Dve lietadlá značky IL-18 priviezli na bratislavské letisko ďalších civilov, hovoriacich po rusky. Taká istá správa hlásila aj z Košíc, kam helikoptéra priviezla 100 mužov.

■ Do kasární v Humennom prišiel ruský major so sprievodom a žiadal sa do skladov. Tvrdil, že má súhlas od čs. vojenských miest. Vojaci sa presvedčili, že žiaden taký súhlas nemá, a slušne ho vybodili. Nevylučujú ale, že sa sovietske velenie pokúsi dostať kasárne násilím.

DEŇ A NOC

Bratislava prežila svoj ďalší deň. V poradí tridsiaty štvrtý nedeľa roka a vlastne prvý v bežnému prepadnutej a okupovanej vlasti. Moskovské vysielanie rozhlasu v českej reči chválilo zo svojej špinavej papule najnehoráznejšie obvinenia našej komunistickej strany, jej dubčekovskému vedeniu a legálnych predstaviteľov nášho štátu. Možno, že tomuto vysielaniu by uverili zanedbaný negramotný Zulukafer, nemôže mu však uveriť ani jeden občan tohto mesta a tohto štátu, ktorý na vlastné oči vidí ako sa rúca žalostná pyramída našich vzťahov k všetkému sovietskemu. Satva možno nervózne vyvŕšať počúvať útočné z článkov sovietskej Pravdy, v ktorej režimu poplatní novinári kdesi vo svojom moskovskom kvartýre kydajú na papier naučené hrôzy dogmatického Kremľa bez schopnosti poznania skutočnej československej situácie. Možno, že naozaj nepoznajú túto skutočnú a tragickú situáciu v našich ulicách a v našich srdciach. Možno ju poznajú, ale strach o kus čiernego „komisára", strach pred vlastným rozumom, strach pred vlastným názorom, neschváleným mužmi z Kremľa im nedovolí písať inak. Človek sa musí hlboko hanbiť za svojich kolegov, sovietskych novinárov, ktorí na stránkach sovietskych novín — ktoré sa snažia kolportovať armádni okupanti medzi nás — majú plné ústa československej kontrarevolúcie. Ideologickí stratégovia Moskvy však zrejme sami pochybujú o účelnosti tohto ich vysielania i novinových článkov. A tak od skorého rána — tak ako už aj v predchádzajúce dni — znovu a znovu vzlietajú nad mesto sovietske vrtuľníky a vrhajú kilá propagandistických nezmyslov na naše hlavy. Znovu a znovu nás v nich presviedčajú o nezištnej pomoci veci socializmu „a o kontrarevolúcii. Chce sa nám nad tými letákmi smiať a predsa sa nám do očí tlačia slzy zlosti.

Bol teda slnečný deň, ale vo vzduchu visela agresia a gniavila ľudí v uliciach. Silesnenosť z obmedzeného pohybu ovplyvnila Bratislavčanov. So zlosťou sa dívali, ako na renovovanom Hrade sídlia ruskí okupační veliteľia so svojimi vysielačkami a všetkým vojenským harabúrdiu.

Tanky, obrnené transportéry a ťažké autá s muníciou zmizli z hlavných ulíc. Sídlia iba na niektorých dôležitých križovatkách a pri bratislavskom moste. A aby dokázali, že je kontrarevolúcia, prehánali sa zelené oceľové príšery sovietskej soldatesky po bratislavských uliciach, kde-tu zaznel rachot guľometov. Ľudia — naši múdri ľudia — prestali si všímať okupantov. Včera sa azda po prvý raz nikto nepribehoril tým, po zuby ozbrojeným, strašidelne naivným, totálne dezorientovaným, duševne primitívnym, vyhladovelým vojakom. A tak v zúfalej nečinnosti a duševnej prázdnote vymysleli si aspoň nejakú kontrarevolučnú činnosť — kradli ženám, ktoré idúcim z ranných nákupov chlieb a popoludní tranzistorové rádlá.

Potom prišiel večer. O 20.00 hodine vyprázdnili sa ulice hlavného mesta Slovenska, zastavila sa mestská doprava. Noc je ako stvorená pre kontrarevolúciu. Pre sovietsku kontrarevolúciu. Kontrarevolucionári vyšli do ulíc, len čo sa súmrak stačil dotknúť mesta, ktoré už nesie príliš krvavé stopy po prítomnosti okupantov. Ulicou Februárového víťazstva postupoval obrnený transportér s číslom 598. Ruskí vojaci z jeho korby mierili guľometmi do okien obytných domov. Meter za metrom postupoval transportér a zastavoval pri každom plagátiku, každom hesle a portréte, jediný, ideologický vyspelý člen desaťčlennej posádky — sám súdruh major sovietskej armády — vystúpil a osobne strieľal heslá, ktoré nehovoria nič dobré o nich — ruských okupantoch, strhával portréty kontrarevolucionára Dubčeka i Svobodu. Neviem kedy v noci skončili svoje výsostné poslanie transportéry s týmto posaním, aby ich veliteľia mohli svojim, o centimeter služobne vyšším veliteľom hrdo hlásiť, ako osobne čelili československej kontrarevolúcii. Keď ten transportér z ulice Februárového víťazstva zmizol do tmavej ulice, mladí i starší opäť vychádzali zo svojich bytov a obzerali si ich „dielo". Lepili na steny a sklá výkladov nové portréty Dubčeka a Svobodu, nezmazateľnou olejovou farbou písali nové heslá.

Vidíte, nemáme žiadne zbrane. Morálne zaucháš, ktoré začíname dávať okupantom, začínajú však byť stále silnejšie.

Mimoriadne vydanie — 27. augusta 1968

SMENA - 27. AUGUSTA 1968 - MIMORIADNE VYDANIE

Dvoustránkové vydání na jednom listu v obvyklém novinovém formátu.

STrana první:

V záhlaví nápis "VERNÍ ZOSTANEME" a dale tyto články:

NAŠI DOMA

NAŠA DELEGÁCIA SA VRÁTILA Z MOSKVY. — Dnes v skorých ranných hodinách sa vrátila z Moskvy naša stranícka a vládna delegácia na čele s prezidentom republiky arm. gen. L. Svobodom. S ním prišli i súdruhovia Dubček, Černík, Smrkovský, Kriegel, Špaček a Šimon. Delegácia sa po prílete do Prahy odobrala na Hrad.

O nás v zahraničí

Agentúra AFP oznámila, že v Juhoslávii povolali do zbrane určitý počet záložníkov. Správa agentúry dáva túto skutočnosť do súvislosti s piatkovým prehlásením prezidenta Tita, že Juhoslávia sa dokáže ubrániť akejkoľvek zahraničnej hrozbe.

Anglický parlament sa v pondelok po prvý raz od roku 1956 zišiel na mimoriadnej schôdzi. Rokoval o situácii v Československu. O nej sa radili aj členovia konzervatívnej strany pod vedením svojho vodcu Heasa. Minister Crossman varoval pred ďalším zhoršovaním situácie a neodporúčal, aby Británia uplatnila voči Sovietskemu zväzu hospodárske sankcie, pretože by vo svojich dôsledkoch mohli postihnúť aj Československo. Crossman prehlásil, že anglická vláda v danej situácii považuje za svoju prvoradú úlohu burcovať verejnú mienku, ktorá musí čo najrozhodnejšie odsúdiť zločinnú agresiu.

Stanovisko k čs. otázke bolo v pondelok aj na programe rokovaní francúzskych komunistov. L'Humanité uverejňuje rezolúcie francúzskych pracujúcich, ktoré vyjadrujú solidaritu s národmi Československa a odsudzujú sovietsku agresiu. Francúzske mierové hnutie protestovalo proti okupácii Československa u všetkých vlád, ktoré sa na nej podieľajú a na Svetovej rade mieru.

Vláda ZSSR oficiálne protestovala u vlády NSR proti demonštráciám, ktoré boli v Bonne na znak nesúhlasu s okupáciou Československa sovietskymi vojskami.

Indonézski študenti protestovali proti agresii v Československu. Žiadali na Ministerstve zahraničných vecí, aby Indonézia na protest proti intervencii prerušila diplomatické styky so štátmi Varšavskej zmluvy, predovšetkým zo ZSSR.

Podľa správ komentátora BBC možno očakávať ostré opatrenia proti Rumunsku a Juhoslávii, ktorých vnútorná aj zahraničná politika je v ostrom rozpore s politikou ostatných štátov „východného bloku". Pozícia Rumunska je skomplikovaná tým, že je prakticky obkľúčené socialistickými štátmi, zatiaľ čo Juhoslávia má aspoň časť hraníc voľných. Doktrína o násilí, ako jedinom mocenskom prostriedku je v Moskve tak silne zakotvená, že pri súčasnom sovietskom vedení ju nemožno vo vzťahu k týmto dvom štátom zmeniť.

Agentúra DPA o nedeľňajšej manifestácii vo východnom Berlíne hlásila: Na podporu boja čs. ľudu proti okupantom pred hotelom Karolina na triede Karola Marxa sa zhromaždili mladí občania, ktorí skandovali Dubček, Dubček — Svoboda, Svoboda. Rýchlo sa rozišli, aby unikli ľudovej polícii. Pri protestnej manifestácii zatkli dvoch synov východonemeckého profesora Roberta Hartmana, ktorého už predtým Zjednotená socialistická strana Nemecka za názory, v základných rysoch totožné s politikou Alexandra Dubčeka, vylúčila.

Ako hlásili niektoré svetové agentúry, chcú zástupcovia štátov Latinskej Ameriky presadiť zvolanie mimoriadneho zasadnutia Valného zhromaždenia OSN, na programe ktorého by bol jediný bod — okupácia Československa.

Parížsky denník Combat upozorňuje na to, že aj napriek prifahovaniu skrutiek Moskva partiu prehráva. Denník zdôrazňuje, že nevôľa sa prejavuje už aj v Bulharsku a vo východnom Nemecku a medzi spojencov Sovietskeho zväzu začína sa vtierať nedôvera, znamenajúca začiatok rozkladného procesu, ktorý neušetrí ani kremelských vodcov.

Podvrhli RUDÉ PRÁVO

Dnes okupantské helikoptéry rozhadzovali tzv. Rudé právo, ktoré vytlačili v zahraničí. Zneužili v ňom dokonca fotografiu prezidenta L. Svobodu. Okrem hlúpeho obsahu má aj zvláštnu vôňu, ktorá je pre nášho čitateľa nezvyklá. Redakcia Rudého práva sa od tohto vydania dištancuje. Upozorňujeme čitateľov, aby boli pripravení na eventualitu, že niekedy vydajú aj tzv. Smenu. Neverte kamuflážam. Svoju Smenu ísté spoznáte podľa obsahu, lebo ju robí váš redakčný kolektív. VAŠA SMENA

ZO ZJAZDU KSS

BRATISLAVA — Včera dňa 26. augusta 1968 sa v nočných hodinách začal mimoriadny zjazd KSS. Vzhľadom na zvláštnosť situácie rozhodlo o jeho zvolaní predsedníctvo ÚV KSS v súhlase s uznesením pléna ÚV KSS zo dňa 25. 8. 1968.

Na zjazde sa zúčastnili delegáti riadne zvolení na krajských konferenciách KSS, ďalej delegáti s poradným hlasom, ako aj delegáti mimoriadneho XIV. zjazdu KSČS zo Slovenska a pozvaní hostia. Bola prítomná aj delegácia novozvoleného ÚV KSČS. Po sčítaní riadne zvolených delegátov bol zjazd vyhlásený za schopný uznášať sa. Delegáti mimoriadneho zjazdu KSS jednomyseľne zvolili pracovné predsedníctvo zjazdu, ktoré sa stalo jediným legálnym riadiacim orgánom strany na Slovensku do zvolenia nového Ústredného výboru KSS. Delegáti mimoriadneho zjazdu KSS jednomyseľne rozhodli, že zasadanie zjazdu bude mať permanentný charakter.

Vzhľadom na to, že zjazd nemôže v tomto čase prerokovať všetky pôvodne programované otázky, delegáti sa na návrh Predsedníctva zjazdu uzniesli prerokovať súčasnú politickú situáciu, násilne zmenenú okupáciou nášho územia, zvoliť nový ústredný výbor a Kontrolnú a revíznu komisiu, prijať výzvu k ľudu Slovenska a českému národu, schváliť vlastné stanovisko k federatívnemu štátoprávnemu usporiadaniu našej republiky a podľa potreby aj iné dokumenty.

Mimoriadny zjazd KSS jednomyseľne schválil stanovisko, v ktorom sa prihlásil k záverom a výsledkom mimoriadneho XIV. zjazdu KSČS a súhlasil s ním. Zjazd súčasne potvrdil výzvu pléna ÚV KSS komunistickým stranám Sovietskeho zväzu, Maďarska, Bulharska, NDR a Poľska. Ďalej zvolil vedúcich pracovníkov komisií: volebnej, návrhovej, mandátovej a sčítacej. Na záver svojho rokovania rozhodol uverejniť komuniké o otvorení mimoriadneho zjazdu KSS.

Zjazd krátko po polnoci prerušili a bude pokračovať dnes popoludní.

Anton Ťažký: Skompromitovaní stratili mandáty

Pred začiatkom zjazdu bola atmosféra na Ústrednom výbore KSS krajne napätá. Traja členovia ÚV KSS, súdruhovia Pavlenda, Ťažký a Zrak odišli popoludní rokovať s vojenským veliteľstvom o možnosti telefonického styku s delegáciou ÚV KSČS v Moskve. Pokus o telefonovanie nevyšiel. Keďže týchto troch súdruhov, ku ktorým neskôr prizvali aj súdruhov Harenčára a Faltana, proti ich vôli zdržali na veliteľstve až do 20,00 hod. V tomto čase podľa niektorých správ bolo v Moskve už podpísané komuniké. Za týchto okolností sa zišla uznášania schopná väčšina delegátov mimoriadneho zjazdu KSS a začala rokovanie. Rokovanie zjazdu otvoril a viedol člen predsedníctva a tajomník Stredoslovenského KV KSS s. Anton Ťažký, ktorý vo svojom otváracom prejave formuloval niektoré hlavné úlohy zjazdového rokovania. Okrem iného povedal: „Starých, zdiskreditovaných funkcionárov, skompromitovaných dobou i vlastnou činnosťou, mandáty legitímnosti stranickej reprezentácie de jure i de facto už dávno stratili. Formovať prerokovanie s českou stranickou reprezentáciou, charakterný, progresívnu, demokratickú, plne kvalifikovanú slovenskú garnitúru. Prerokovať s krajinami Varšavskej zmluvy, aby vojská, ktoré okupovali našu vlasť ustanovili predstaviteľov, ktorých ani danajské dary nezvedú, ani hrozby nesklonia, ktorí naopak česť našej strane a štátu ústavnosť, zákonnosť, v jej orgánoch budú čestne obhajovať ii zoči-voči násiliu, bez ponižujúcej úlohy politikárenia, manipulácie a prehnitého kompromisníctva. Postaviť do čela strany na Slovensku ľudí schopných, plne realizovať úlohy demokratického socializmu, jeho humánny význam a vskutku s jeho ľudskou tvárou.

Druhý deň zjazdu:

ČAKÁME DUBČEKA A HUSÁKA

Dnes pokračovalo v Bratislave zasadanie mimoriadneho zjazdu Komunistickej strany Slovenska. Rokovanie vedie prof. Viktor Pavlenda. Hneď v úvode informoval delegátov, že ešte pred začatím dnešného rokovania sa spojil s dr. Husákom. Súdruh Husák v mene našej delegácie požiadal, aby obsahové otázky rokovania odložili o niekoľko hodín tak, aby sa súdruh Dubček alebo on mohli zúčastniť zjazdového rokovania. Predsedníctvo zjazdu preto navrhlo vyplniť čas procedurálnymi otázkami, voľbami volebnej, mandátovej, návrhovej a sčítacej komisie. S búrlivým potleskom sa stretol návrh, aby sa zjazd z doterajších polologálnych podmienok preniesol do budovy Parku kultúry a oddychu. Delegáti súhlasili s návrhom, aby zjazd odoslal pozdravy tej časti našej delegácie, ktorá v Moskve zastupovala záujmy československého ľudu. Menovite súdruhovi Dubčekovi, Svobodovi, Husákovi, Dzúrovi, Černíkovi, Smrkovskému, Krieglovi a dr. Kučerovi. Na dnešnom zasadaní zjazdu sa zúčastňuje podstatne viac delegátov ako včera. Podľa odhadu — mandátová komisia ešte neskončila svoju správu — je tu asi 85—90 percent riadne zvolených delegátov.

NKVD v texaskách?

PRAHA — Vo včerajšom vysielaní Slobodného legálneho Československého rozhlasu sme počuli varovanie, adresované všetkým pracovníkom tlače, rozhlasu a televízie. „Varujeme vás, aby ste pri prechádzaní akéhokoľvek vozidla nestáli tvárou k týmto vozidlám, ale obrátili sa im chrbtom alebo sa skryli za telefónnu búdku či iných ľudí. Sovietska rozviedka si zaobstaráva podklady pre prípadné zatýkanie. NKVD preoblieka svojich ľudí, ktorí vedia perfektne česky i slovensky, boli aj do texasiek a kockovaných košieľ. Skúšajte ich v rodnom jazyku a prípadne, kto vie dobre rusky, overujte si ich totožnosť.

Oznámenie rodičom

Vedenie Slovenskej pionierskej rady oznamuje rodičom, ktorých deti sú v pionierskom tábore v Gleissenfelde v Dolnom Rakúsku, že prostredníctvom rakúskeho konzulátu odoslali sme deťom odkaz, aby predbežne zostali v tábore. Ich príchod oznámime.

ČO S PAVLOM?

S ministrom Pavlom máme veľmi úzky kontakt od prvých dní okupácie. Minister Pavel bol už v stredu v parlamente a od toho času sme v neustálom styku. Minister Pavel riadi svoje ministerstvo, pracuje vo vláde a kedykoľvek, v každom okamžiku možno s ním nadviazať styk.

– Ako teraz vyzerá situácia?

Celkom určite prvé dni neboli dobré. Najmä na úseku štátnej bezpečnosti, na malom úseku štátnej bezpečnosti, ale počas posledných dní sa to vyjasnilo. Ťažké dni našich ľudí preverili. Naši ľudia sa ukázali byť ľuďmi. Príslušníci našej bezpečnosti sa vo svojej väčšine ukázali byť uvedomelými a dobrými vlastencami.

– Podarilo sa nám lokalizovať, vyradiť z hry tie skupinky čs. bezpečnosti, ktoré sa pridali a kolaborovali?

Ony sa vyradili sami. Akonáhle sa stalo známym, že kolaborujú, tak sa sami vyradili. Ale pozor, slovom kolaborovať, treba manipulovať veľmi opatrne, aby mnohí ľudí, ktorí plnili niektoré úlohy a nevedeli, čo ich splnenie znamená, sa pod tento pojem nedostali. Lebo títo ľudia, keď si uvedomili, čo sa u nás robí, keď sa orientovali, zostali verní našej vláde a ÚV KSČS. Samozrejme, že môžu byť aj výnimky.

(Z rozhovoru s poslancom Hoffmannom, predsedom Brnianskeho a bezpečnostného výboru Národného zhromaždenia.)

ZAVRHNUTIE A ZRADA

Prežívame hodiny pravdy. Zrútili sa mnohé naše istoty, či ukázalo sa, že boli iba klúzlami, ktoré živila naša dobrá vôľa.

Ako toto všetko cítime dnes, keď vojaci krajiny veľkého Tolstého, Čechova, Dostojevského, Majerchoľda, Tatrova, Ejzenštejna, Pudovkina, Majakovského, Gorkého, ale aj Solženicyna, Kuznecova, Jevtušenka, Gladylina, Koneckého, Roždestvenského, Voznesenského, Bondarčuka, Ľubimova, Achmadulinovej, Tovstonogova a mnohých iných, prišli do našich pokojných ulíc s brutálnou silou a pancierovou techníkou. Máme zavrhnúť v prudkom odmietavom kŕči všetko to, čo nám z krajiny sovietov bolo blízke a vzácne? Máme to vo svojom cítení ignorovať, odmietnuť a preklať? Nie, to sa nedá. To sú totiž hodnoty, ktoré s okupačnou mocou nemajú nič spoločné. Musíme iba trpko, s ľútosťou a povzdychom konštatovať, že vedenie Sovietskeho zväzu, ktoré bezdôvodne porušilo nielen platné medzinárodné zmluvy, ale aj najzákladnejšie normy ľudského spolunažívania, zradilo vlastne svoj vlastný národ, poprelo zmysel vlastnej kultúry a dehonestovalo jej humanistického ducha. Ukázalo sa, že tá skupina vo vedení ZSSR, ktorá nariadila bezohľadnú okupáciu bratského štátu, nie je hodná kultúry svojej krajiny a svojho dôverčivého, dnes tak prudko oklamaného ľudu.

To nie sú politici, ktorí idú za pravdou, ktorým je najsvätejším cieľom úsilie zlepšiť život národov, ktoré sa ujali myšlienky komunistickej spoločnosti. To nie sú revolucionári v tom leninskom zmysle slova. Ale iba Stavroginovci, z Dostojevského Diablom posadnutých, ktorí svoju „pravdu", a autoritu opierajú o teror, zločin a vraždu. Pre ich je otázka prestíže a vlastné kreslo dôležitejšie ako pravda, ľudskosť, medzinárodné právo: úcta k vlastnému, ale aj spriateleným národom.

Nuž, my teda ruskú a sovietsku kultúru ignorovať nebudeme. Zostane pre nás tou hodnotou, akou bola pred drastickou okupáciou socialistickej krajiny v srdci Európy. Iba si zakaždým znovu a znovu uvedomíme, že existuje hlboká priepasť medzi najlepšími zjavmi národa na východ od našich hraníc a tými, ktorí poslali na nevinných a bezbranných ľudí tejto republiky tanky a samopaly. Bude nám pritom ťažko a smutno. Realitu však nemožno obísť.

Iba otázočky

Nič vo zlom, – ale nepoznali sme ich dobre, keď sme pred štyrmi týždňami navrhovali symbolický 5-minútový generálny štrajk? Nemali sme pravdu, keď sme sa domnievali, že ústupky od spravodlivej veci iba posilňujú chuť na agresiu, a že už vtedy bolo treba demonštrovať pred celým svetom jednotnú vôľu nášho ľudu a zvlášť našej robotníckej triedy? Nemal predsa len pravdu Danton, keď vo chvíli najvyššieho ohrozenia revolúcie interventami vyzýval: smelosť, ešte raz smelosť, vždy smelosť! – alebo bolo azda pravdivé verejné bičakovanie Smeny so slovami, že „zo strany Sovietskeho zväzu nám žiadne nebezpečie nikdy nehrozilo a nehrozí"?

Tragickou odpoveďou sú, žiaľ, naši mŕtvi . . .

POZDRAV SLOVENSKEJ MLÁDEŽI

BRATŘI A SESTRY,

právě v tuto chvíli jsem měl mluvit v Sjezdovém paláci na oslavě Slovenského národního povstání. Tam jsem vám chtěl říci, jak česká mládež cítí tuto velkou revoluční událost, která urychlila i osvobození českého národa.

Bohužel, mohu vám jen napsat. Cizí okupace přervala naše osobní kontakty a spojení. Nemohla a nikde nebude moci přervat city opravdového bratrství mezi českou a slovenskou mládeží. Společně s vámi jsme byli připraveni důsledně uskutečnit odkaz SNP. Teprve lednem se vytvořily pro to podmínky.

Jsem přesto přesvědčen, že i za nové situace můžeme, vy i my, odkaz SNP splnit. Dnes to konkrétně znamená:

- **— zachovat rozvahu, začít s vypětím všech našich mladých sil pracovat na všech úsecích národního hospodářství;**
- **— poskytnout energii a elán, který nám mladým je vlastní k ochraně našeho majetku;**
- **— uchovat si národní hrdost, ale žít, žít a znova žít, protože naše životy jsou nutné pro budoucnost našich národů, která bude lepší, bude svobodná a nás bude potřebovat.**

BRATŘI A SESTRY,

naša síla je v naší jednotě, jednotě našich národů. Chraňme tuto jednotu. Upevňujme ji. Buďme věrni Štúrovi, Kollárovi, hrdinům SNP Clementisovi, Husákovi, Dubčekovi.

Česká mládež vám posílá bratrský pozdrav a při příležitosti našeho společného svátku — SNP — vám slibují, že odkaz tohoto svátku nejen nezradí, ale že ho též skutky naplní.

Váš

ZBYNĚK VOKROUHLICKÝ,
předseda ÚV ČSM

Celkom všedný starček

Stovky dramatických javov týchto dní sa ostro vrývajú do pamäti, a predsa sa v mysli často vybavuje celkom všedný obraz onoho útleho starčeka, ktorý v druhý deň okupácie tlačil pred našou redakciou, od mosta kdesi po Dostojevského rade, svoju kárn zametača . . .

Fantastický je ľud tejto zeme, státisíce bezmenných, ktorí za jediný deň premenili celú krajinu, každé mesto, každú ulicu a každý dom na labyrint, v ktorom musí okupant, či chce, či nie, strácať nielen orientáciu, ale aj nervy. Obdivuhodná je hrdosť malej zeme, úpiacej pod tonami ocele, ale nepokorenej, naše mlčanie mora i to, že niet Čecha či Slováka, ktorý by okupantom poskytol čo len Ariadninu niť v bludisku, nevraviac o tom, že nikde, ani v tej najmenšej obci, niet kolaborantskej správy. Šesť dní sú už u nás nevolaní hostia, tisícky obrnených vozidiel a státisíce vojakov, ale zišiel sa mimoriadny XIV. zjazd KSČS, zasadá legálny parlament a vláda, konajú sa generálne štrajky, znejú sirény, zvony a klaksóny, vysiela legálny rozhlas, vychádzajú legálne noviny, aj tie, ktorým obsadili redakciu i tlačiareň . . . Fantastické – pravda, v celkom inom smere – je aj vysielanie okupantov, a to nielen ľúbozvučnosťou reči speakerov, ale predovšetkým argumentáciou; včera sme sa okrem iného dozvedeli, že kdesi oproti Slovanskému ostrovu v Prahe objavili vraj okupanti „fašistické centrum s obrazom Adolfa Hitlera", že minister Borúvka vraj ukrýval na Ministerstve poľnohospodárstva sklad zbraní, že väčšina delegátov nedávneho Svetového kongresu geológov v Prahe boli agentami CIC (aj geológovia zo štátov Varšavskej zmluvy? – pozn. red.), že okupácia ČSSR – podľa Neues Deutschland – je „ťažký úder západonemeckým revanšistom", že mimoriadny XIV. zjazd KSČS bol „sprisahaním proti strane" . . .

Hlboký je náš smútok nad nevinne zabitými, nad nezhojiteľnou ranou československo-sovietskemu priateľstvu i jednote svetového robotníckeho hnutia, nad cynizmom, s ktorým sa okupanti bez začervenania dovolávajú Lenina, ale popri tom všetkom tragickom a dramatickom sa mi predsa často v duchu objavuje onen starček. Prejdú roky, všeličo vybledne v pamäti – môžbyť medzičasom aj súčasná demonštrácia neschopnosti ešte i okupovať pomôže skutočným leninom v Sovietskom zväze a podryje pozície tých, ktorí presadzovali okupáciu a pritom vedia akurát len strieľať a nevedia ani len za týždeň objaviť vysielačku, – ale i po rokoch, myslím, nezabudnem, ako drobčil útly a biedny na hrozivom pozadí tankov a k blatníčku tobo svojho koňa na kolieskach mal pripevnený československú vlajočku . . .

KISZ proti zvolaniu SFDM!

V čase nezákonného vpádu okupantských vojsk ZSSR, Maďarska, Bulharska, Poľska a NDR, som bol v Maďarsku.

Vzhľadom k situácii u nás som spolu s predstaviteľom ČSZM v SFDM s. Szabom, požiadal prezidenta SFDM s. Mekiniho o naliehavé zvolanie byra SFDM, ktoré som chcel informovať o udalostiach v ČSSR. Dostalo sa mi od neho plnej podpory a pochopenia.

S jednoznačným odporom som sa však stretol u oficiálneho predstaviteľa KISZ Maďarska, tajomníka jeho ÚV s. Rybanského, ktorého som informoval o situácii u nás a tlmočil som mu požiadavky našej mládeže a vedenia ÚV ČSZM k okamžitému odchodu cudzích vojsk z nášho územia.

Oznámil mi, že ÚV KISZ je rozhodnutý urobiť všetko, aby znemožnil zasadnutie byra SFDM i za cenu, že KISZ sám z SFDM vystúpi. Že nedopustia, aby som ich na pôde ich hlavného mesta nazval agresormi a okupantmi. Presviedčali ma, kládli mi požiadavky, vyhrážovali mi. Nevzdal som sa svojho úmyslu. Zakázali mi potom akúkoľvek politickú činnosť na ich území a prinútili ma k bezodkladnému opusteniu ich územia. Znemožnili mi zúčastniť sa zasadnutia byra SFDM, ktoré sa malo zísť dnes, keď sa už nachádzam v Československu.

Opäť sa touto formou obraciam v mene československej mládeže a vedenia ÚV ČSZM na členov byra SFDM, všetky členské organizácie v SFDM, aby rozhodne odmietli nezákonnú okupáciu ČSSR cudzími vojskami, aby požadovali od vlád ZSSR, Maďarska, Poľska, Bulharska a NDR okamžité odvolanie ich vojsk z nášho územia.

Očakávam, že ich medzinárodná detská organizácia CIMEA na základe oficiálnej informácie a žiadostí, ktoré som v mene Ústrednej rady Československého pionierа a detí našej republiky tlmočil jej prezidentovi s. Tiborovi Lakatošovi, zaujme k situácii ČSSR svoje stanovisko lebo okupácia ČSSR ohrozila spokojný život našich detí.

Rudolf Belan,
podpredseda ÚV ČSZM

Zrnko múdrosti

Človek, ktorý prichádza s dobrým úmyslom, prichádza vo dne.

SVET STOJÍ ZA NAMI!

BEZPEČNOSTNÁ RADA OSN zrušila plánovnú schôdzu, ktorá sa mala znovu zaoberať okupáciou Československa. Schôdza sa uskutoční, až budú známe výsledky z rokovaní medzi sovietskou a čs. delegáciou v Moskve.

Medzinárodný zväz právnikov sa v pondelok obrátil na verejnosť a vlády celého sveta, aby podnikli kroky na podporu ČSSR.

FRANCÚZSKA I KOMUNISTICKÁ STRANA vyzvala už po tretí raz ZSSR, aby stiahol okupačné vojská z Československa. Prvá rezolúcia, prijatá Fr. komunistickou stranou bola formulovaná úmerne, ale druhá už vyjadrovala rozhorčenie nad okupáciou Československa. A tretia vyjadruje nekompromisný postoj francúzskych komunistov, aby okupačné jednotky opustili územie Československa.

Pod rezolúcie, vyjadrujúce podporu veci našej krajiny sa v Nemeckej spolkovej republike do pondelka podpísalo desaťtisíce obyvateľov záp. Berlína. Podpisové hárky odošlú Organizácii spojených národov.

MEDZINÁRODNÁ FEDERÁCIA dopravných robotníkov vyzvala k bojkotu lodí, lietadiel i vlakov piatich krajín Varšavskej zmluvy, ktoré obsadili ČSSR.

Dvomi minútami ticha budú v utorok protestovať proti okupácii Československa obyvatelia v Holandsku. Päťminútový protestný štrajk pripravujú na dnes aj francúzske slobodné odbory.

VO VŠETKÝCH RAKÚSKYCH ZÁVODOCH sa majú v utorok o 11,55 hod. konať zhromaždenia, ktoré majú vyjadriť sympatie s Československom. Na zhromaždeniach budú žiadať stiahnutie sovietskych a ďalších okupačných vojsk z nášho územia.

Zo známych dôvodov nemenovaná vedecká pracovníčka z Poľska tlmočila spravodajcovi Čs. rozhlasu rozhorčenie Poliakov nad okupáciou Československa. Oznámila, že vo Varšave sa prevolávajú heslá: „Cela Polska čeka na swego Dubčeka".

BRITSKÝ KONZERVATÍVNY POSLANEC navrhol, aby britský ministerský predseda Wilson odišiel do Moskvy a žiadal odvolanie okupačných vojsk z Československa.

V PRAHE UŽ 22 MŔTVYCH

PRAHA — Ako oznámili včera z Prahy, počet mŕtvych do včerajška dosiahol v Prahe už 22 osôb a vyše 300 ranených. Okupanti strieľajú bez viditeľnej príčiny a bez predbežných výstrah. Do nemocnice priviezli 22-ročné dievča, ktoré postrelil vojak okupačnej armády vo chvíli, keď nastupovala do električky na Klárove. Stav zranenej bol veľmi vážny. Podľa očitých svedkov zranili ešte jedného občana.

CVIK ORGANIZUJE?

SUČANY — Tajné porady so svojimi privržencami organizuje vraj pri Sučanoch bývalý tajomník KV KSS v Banskej Bystrici Rudolf Cvik. Chystá provokácie po dohovore so sovietskymi okupačnými vojskami na výročie osláv Slovenského národného povstania. Sučany sú teda síce v pohybe, žiaľ, nie je to pohyb, ktorý by nás tešil. Naopak, môže dôjsť k tragédii. Zabráňte tomu!

GARAUDY BLAHOPRAJE

O niekoľko hodín oslávime týždenné výročie zločinu, spáchaného proti našej republike tými, ktorých sme si zvykli považovať za viac alebo menej chápajúcich a sympatických priateľov, ale predsa len za štáty, o ktorých sme si mysleli, že sa budeme môcť na nich spoľahnúť pri ochrane našej nezávislosti. Keď hovoríme, že oslávime, myslím to vážne aspoň v tom zmysle, že nebudeme oslavovať zločin, ale víťazstvo, ktoré sme nad ním dosiahli. Je však možné, že za tých pár hodín, ktoré nás od týždenného výročia delia, sa môžu stať veci, ktoré nebudú už tak jednoznačné a tak sympatické ako celonárodná jednota pasívneho odporu voči okupantom. Podporuje nás takmer celý svet, demonštranti pochodujú i ulicami Nemeckej demokratickej republiky. Vo Francúzsku bol v pondelok generálny 5-minútový štrajk na podporu Československa a člen Politického byra FKS R. Garaudy v pondelok v interview spravodajcovi ČSTK povedal, že žiaden kompromis nie je prijateľný. Blahopraje k pevnosti československých predstaviteľov, ktorí sa opierajú o svoje stanovisko a podporu svojho ľudu. Je treba — podľa R. Garaudyho, aby ľud Československa si mohol sám autonómne riadiť výstavbu takého modelu socializmu, ktorý zodpovedá jeho stupňu vývoja a jeho národným podmienkam. Akčný program podľa Garaudyho otváral cestu k hľadaniu ekonomickej politiky a kultúrnej organizácie v krajine, ktorá ako Francia bola už vysoko industrializovaná, a v ktorej kedysi zapustila hlboké korene buržoázna demokracia. Táto intervencia hrozí zabiť veľkú nádej, povedal Garaudy, bola naprosto neospravedlniteľná a stáva sa neospravedlniteľnou. Zámienka, že hrozí kontrarevolúcia, neobstojí. Pretože, ak využili reakčné elementy demokratizácie k tomu, aby oživili svoju činnosť, neboli schopné žiadnej násilnej akcie, než slov. A vláda a komunistická strana a jej vedúci predstaviteľ Alexander Dubček, pevne vychádzali zo zásad socializmu. Toľko teda R. Garaudy.

LONG LIVE DUBČEK!

Z londýnskeho rozhlasu sme zachytili prenos z nedeľného zhromaždenia tisícov Londýnčanov, ktoré sem zvolala Labour Party. Bola to v tom čase výnimočne pekná augustová nedeľa, keď Londýnčania sa obvykle vyberú na morské pobrežie, alebo na trávniky Hyde Parku. Tentoraz sa zhromaždovali tu pre iné. Long live Dubček! bolo počuť pred začatím manifestácie z tisícov hrdiel. Na tribúne veľká fotografia Alexandra Dubčeka, Hradčian a sovietskych okupačných tankov. Na tribúne sú ministerka zdravotníctva Jeany Lee, minister Richard Crossman, Fred Hayle a George Brown. Bola to podpora anglických socialistov na podporu okupovaného Československa. Keď sa ozvala Leeová, jeden mladý človek zakričal: „Nerečnite, robte dačo!" Masy ľudí to prevzali a kričali s mladíkom.

Potlesky, ovácie, vyvolávanie na Dubčeka. Od „chladných" Angličanov to bolo viac ako neobvyklé – teplé, temperamentné, milé, dojemné.

„Vydržte, Čechoslováci! – hovoril Crossman. – A Rusom chcem povedať – iste ani vy sa nechcete už vrátiť do temných čias studenej vojny! Odvolajte svoje jednotky, kým nie je neskoro. Raz aj tak odtiaľ budete musieť odísť."

S najväčším nadšením vítali Browna, ktorý hovoril o dôsledkoch sovietskeho zásahu. „Slobodu vodcom Československa!" zvolal Brown. Jeane Lee prečítala potom rezolúciu a zazneli nakoniec československé hymny.

Manifestácie sa zúčastnili stovky Čechoslovákov.

POBOČKÁM ŠTÁTNEJ BANKY!

PRAHA — Včerajší pokyn vlády znie: Poštové úrady naliehavo zabezpečia vyplácanie všetkých výplat a dôchodkov v stanovených termínoch. Ak nebudú mať dosť, prípadnú hotovosť si k tomu účelu vyzdvihnú zo Štátnej banky.

DOBRÁ RADA NAD KAMEŇ

CACHTICE – V Cachticiach v trenčianskom okrese nasmerovali kolónu asi 120 áut do blízkeho kameňolomu, kde uviazla. V kolóne vznikla panika, a napokon sa Rusi v kameňolome ubytovali.

VÝKRIK

„Ja neponimaju, što zdes tvaritsja!" zakričal jeden sovietsky vojak zúfalo na Václavskom námestí. Kiosi mu pred príchodom sem nahovoril, že ide bojovať proti kontrarevolúcii, ktorá tu ziori a teda vlastne ide oslobodzovať a ochraňovať československý ľud. Lenže ten chlapec tu videl odrazu, že je nevítaným okupantom.

NAŠI V ANGLICKU

Ako v nedeľu vyhlásil tlačový atašé nášho veľvyslanectva v Londýne, niekoľko tisíc našich občanov a študentov má postarané o prístrešie, stravu a peniaze. Mnohým dali možnosť pracovať vo vlastných odboroch a britské vysoké školy sa postarajú, aby študenti mohli pokračovať v štúdiách. Postarali sa aj o tých, čo sa už chystali domov, lebo sa im skončil pobyt – či už štipendijný, študijný, alebo pracovnozmluvný.

ODVETA ZA 5 : 4?

ŠPORT KONTRA AGRESIA

Celá pokroková svetová verejnosť na svete odsudzuje agresiu piatich štátov Varšavskej zmluvy voči Československu. Športovci jednotlivých štátov odriekajú dohodnuté medzinárodné a medzištátne podujatia so športovcami agresorov.

Švédsko, Dánsko a Nórsko už prerušili priamy športový styk so všetkými piatimi agresívnymi krajinami. Dánski boxeri odriekli účasť na predolympijskom sústredení, ktoré sa má uskutočniť v poľskej Gdyni.

Nórsko odriekło medzištátne futbalové stretnutie s agresorskou NDR, ktoré sa malo uskutočniť v novembri. Aj švajčiarski športovci si zo svojho termínového kalendára vyškrtli medzištátne futbalové stretnutie s Poľskom, ktoré mali zohrať 22. septembra. Podobne urobili aj Rakúšania, ktorých národné mužstvo sa malo stretnúť s vybranou jedenástkou Budapešti zajtra v Linci.

Škótsky populárny športový klub Celtic Glassgow vyzval európsku futbalovú únlu, aby z medzinárodných pohárových súťaží vylúčila športovcov piatich štátov, ktorí napadli Československo. Takéto isté stanovisko zaujal aj športový klub AC Milano.

Čím ďalej, tým viac sa množia hlasy, aby športovcov Sovietskeho zväzu, NDR, Poľska, Maďarska a Bulharska vylúčili z nadchádzajúcich olympijských hier. Takúto požiadavku vyslovila aj skupina poslancov talianskeho parlamentu.

Známy denník Der Neue Tag na protest proti okupácii Československa vyšiel na športovej strane s bielymi miestami, v ktorých mali byť športové správy z piatich okupačných krajín.

Medzi športovcami západných krajín sa ironicky povráva, že rozhodnutie okupovať Československo Sovietskym zväzom a jeho štyrmi satelitmi sa zrodilo už v Grenobli, keď československé hokejové mužstvo zvíťazilo nad zbornou komandou Sovietskeho zväzu 5:4.

NIKTO NEVIE PO RUSKY

TRENČÍN – Okupačné velenie v Trenčíne sa pokúša úplne beznádejne nájsť prekladateľov z ruského jazyka. Za každú cenu sa snažia nadväzovať kontakt s obyvateľstvom. Vojaci sú veľmi unavení a znechutení celou situáciou, do ktorej boli zatiahnutí.

PRED ŠALGOVIČOVOU VILOU

na rohu bratislavskej Mišíkovej ulice sa vraj v nedeľu popoludní prístavili dve šesťstotrojky košickej značky. Údajne tam zazreli aj jedného známeho košického príslušníka ŠTB. Na čo sa chystajú? Vedia o nich bratislavskí príslušníci? Nepripusťme ich k slovu! Prinášajú nešťastie, zločin!

POLIACI SA VRÁTILI

Premenené tabule narobili dosť zmätkov u okupačných jednotiek. Tak sa napríklad stalo, že istá poľská jednotka, ktorá prišla vymieňať inú jednotku, riadiac sa podľa tabúľ, išla už takmer pol dňa s vedomím, že vnikajú do ČSSR – nakoniec sa však ocitla späť na poľskom území.

NÁRODNÉ ZHROMAŽDENIE VYZÝVA: NEŽIADAJTE NEUTRALITU!

PRAHA — Najvyšší štátny orgán, naše Národné zhromaždenie, prosí všetkých občanov, aby nerozširovali ani nepublikovali heslo neutrality. Nahrávajú tým všetkým okupantským štátom Varšavskej zmluvy. Musíme zatiaľ zotrvať a práve svojim členstvom a svojim hlasom môžeme pomáhať suverenite našich národov. Národné zhromaždenie prosí všetkých občanov, aby nemanifestovali za neutralitu.

OKUPÁCIA – SHOW

Máme za sebou týždeň okupácie. Každý z tých dní priniesol nové a nové prekvapenia, zvraty, nové a predovšetkým bolestne smutné svedectvá o pokračujúcom zločine, ktorý sa začal písať 21. augusta 1968. Nechcem sa dnes miešať do plánov sovietskych vojenských stratégov. Som iba záložný dôstojník a vzhľadom na to neviedol som žiadne vojenské operácie. Predsa však môžem z tých akých-takých vedomostí a poznatkov konštatovať, že úroveň vojenskej operácie a okupácie ČSSR, ktoré tu demonštrujú vojaci, nižší i vysokí dôstojníci Varšavskej zmluvy pod nátlakom niektorých sovietskych politických a vojenských dobrodruhov, je vlastne výsmechom a paródiou na súčasnú modernú vojenskú stratégiu a taktiku.

Vojenské likvidovanie „československej kontrarevolúcie" pripomína hru chlapcov v puberte, ktorí si zmysleli kradnúť hrušky z farárovej záhrady. Rozdiel je iba v tom, že títo akciu voči našej krajine nerozpútali puberťáci v krátkych nohavičkách, ale politici z Moskvy a z Berlína, ktorí niekdajšie krátke nohavičky vystriedali za rozum, zatienený dogmatickými predstavami o jedinej ceste k socializmu.

Ak teda na múroch mesta vidím napísané: „Lenin zobuď sa, Brežnev sa zbláznil", musím tento nápis považovať ak už nie za výstižný politický komentár, tak aspoň za prílichavý aforizmus, najlepší aforizmus povojnovej histórie našich národov.

◈ ◈

Prečítal som si zopár kníh o ideologickom vedení vojny, zopár vojensko-špionážnych príbehov. Sú to, pravdaže, pravdivé či s väčšou alebo menšou fantáziou opísané udalosti z rokov hitlerovskej okupácie a goebelsovskej propagandy. Vravia sa, že každý národ, že my všetci, sa učíme z minulosti, z jej víťazstiev i omylov. Neviem, čo čítali z arzenálu o ideologickom vedení osoby, ktoré o sebe tvrdia, že sú predvojom ľudstva a socialistického humanizmu. Zdá sa, že v zhone denných starostí pri postovaní svojej fyzickej sily úplne zabudli na pestovanie sily mravnej a duchovnej.

Počúvame vysielače okupantov, vysielanie moskovského rádia, správy najoficiálnejšej agentúry sveta, ruského TASZ-u. Pred našimi očami a očami celého sveta demonštruje sovietska propaganda svoje najstupidnejšie formy a metódy. Zmocňuje sa nás pocit najväčšej hanby, ak čítame obvinenia našich komunistov a vlastne celej spoločnosti z „pripravovanej kontrarevolúcie", ak čítame nehorázne výmysly najoficiálnejších novín sveta – novín sovietskych – o vítaní okupantov na našom území. Človeku sa nechce veriť, že ktosi, ešte pred pár dňami pre nás najväčší a najbližší spojenec, vymyslel najväčší falzifikát a preblásil ho za ideu komunizmu.

◈ ◈

Stojíme zoči-voči okupantom. Neúnavne vzdorujeme: ignorovaním zahraničných vojakov, zvukovým štrajkom, novými nápismi a letákmi, vysielaním hrdinského, vlasteneckého rozhlasu, či stovkami nápadov, svedčiacich o nesmiernej jednote národa českého a slovenského. Áno, vzdorujeme, aj keď vidíme, ako ti, čo nám mali priniesť slobodu, demolujú naše ulice, ako vandalským spôsobom kontrolujú našich občanov, ako bezhlavo pália do veží kostolov a výkladných skríň. Stojíme v nemom údive a vidíme, ako v štekote guľometov padajú k zemi holuby. Vidíme, s akou nesmiernou zlosťou strhávajú okupanti z domov a plotov portréty našich drahých a heslá na ich podporu.

Vo chvíľach, keď na uliciach padajú k zemi bezvládne telá našich občanov, mladých ľudí a nevinných detí, nepotrebujeme už žiadne vysvetlenie, žiaden komentár ku kultúre, ktorá k nám vtrhla na hlavniach tisícov hlavní. Kde-čo si možno vysvetliť, aj keď kde-čo nám na večné časy zostane nevysvetliteľné. Možno ožalieť veže chrámov, opraviť tisíce kilometrov zničených komunikácií, postaviť nový televízny vysielač. Možno sebe a vlastnému svedomiu vysvetliť vandalstvo okupantov. Možno si v srdciach vybudovať pamätník večného odporu voči tým, ktorí zapríčinili krvavé československé leto 1968. Len jedno nikto a nikdy nepochopí. Sú to tie strely, ktoré vyhasili životy najnevinnejších občanov tejto krásnej vlasti – životy malých dievčatiek a chlapčekov. Smrť nevinných detí je tou najhroznejšou hrôzou, ktorú nikdy nemôže ospravedlniť žiadna história sveta, žiadne stanovy, žiaden pakt.